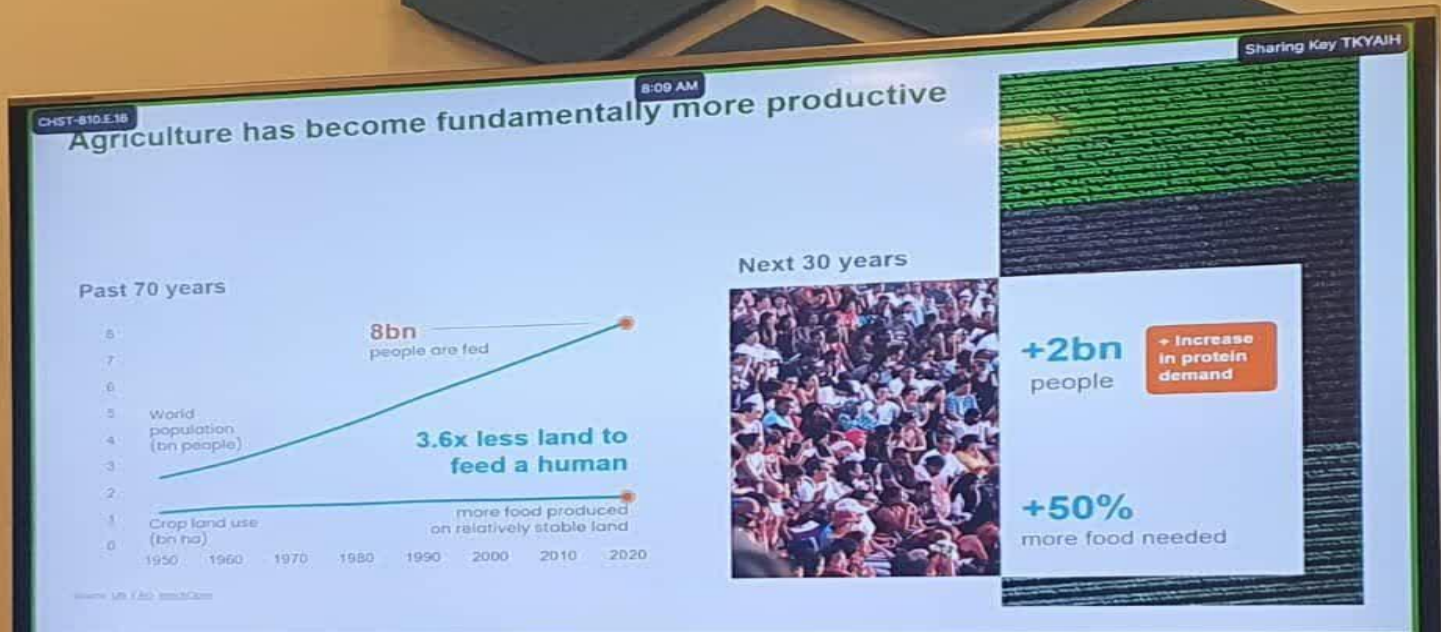

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جهش تولید در دیمزارها

Increasing Productivity in Drylands

جمعیت جهان به ۸ میلیارد افزایش یافته و سرانه اراضی کشت نسبت به سال ۱۹۵۰ معادل ۳.۶ برابر کاهش یافته است

Existing food production model cannot sustain

70%

of global fresh water
used in agriculture

Depleting freshwater reservoirs

ARAL SEA

33%

of earth's arable
land lost in last 40 years

Urbanization

Desertification

23%

of greenhouse gas emissions
caused by agriculture

Carbon release by intensive tilling

Source: McRobey, UN, UNESCO, IRI, S.

۷۰ درصد آب شیرین صرف کشاورزی می شود، ۳۳ درصد اراضی دایر در ۴۰ سال گذشته تبدیل به شهر و بیابان شده، ۲۳ درصد گازهای گلخانه ای جهان از کشاورزی است

Global challenges for agriculture and our business

Growing world population

Every day, the world's population grows by **200,000** people.

In 2050 **60% more** food will be needed.

Food shortage

821 million people go to bed hungry.

70% of them work in agriculture but **lack access** to knowledge and technology.

Loss of arable land

Every second, agricultural land the size of a football field is lost (urbanisation).

40% of the soil is degraded.

Water scarcity

In 2050, **4 billion** people will live in countries with water shortages.

Agriculture already needs **70 %** of the utilized freshwater.

Climate change

Extreme weather events are increasing.

Agriculture is suffering from **floods** and **droughts**.

جمعیت جهان روزانه ۲۰۰ هزار نفر بیشتر می شود، ۸۲۱ میلیون نفر فقر غذایی دارند و ۷۰ درصد آنها در بخش کشاورزی اند و از دانش و تکنولوژی بی بهره، در هر ثانیه به اندازه یک زمین فوتبال زمین زراعی تبدیل شده و ۴۰ درصد خاک ها افت کیفی کرده، تا ۲۰۵۰ حدود ۴ میلیارد نفر با کمبود آب مواجه خواهند شد و کشاورزی با تغییرات شدید اقلیمی سیل و خشکسالی مواجه خواهد شد.

Farmers produce our food

Farmers produce food for 8 bn people.

More than 1.6 bn ha of cropland is farmed to secure constant yield

Food for 3.5 people is produced on a field of the size of a football field

One larger US farm produces food for 4'000 people

کشاورزان غذای مورد نیاز ۸ میلیارد نفر را تامین می کنند، این مقدار در بیش از ۱.۶ میلیارد هکتار اراضی زراعی تامین می شود، غذای لازم برای هر ۳.۵ نفر در مزرعه به اندازه زمین فوتبال تامین می شود، در یک مزرعه بزرگ در آمریکا غذای ۴۰۰۰ نفر تولید می شود

Food and Agriculture Organization
of the United Nations

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت امور زراعت

پروژه TCP :

جهش تولید، بهره‌وری و بالفعل‌سازی ظرفیت های کشاورزی دیم

(TCP/IRA/3804)

Boosting Productivity and Unlocking the Full Potential of Dry land

Agriculture

- ❑ بیشتر مزارع کوچک، کمتر از ۱۰ هکتار هستند و از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نیستند، که این امر باعث مهاجرت گسترده به شهرها شده است. علاوه بر محدودیت منابع آب و خاک، کشاورزان اغلب از بذور خود مصرفی و روش‌های سنتی زراعی استفاده می‌کنند
- ❑ تنها ۱۲ درصد از کل اراضی زیر کشت است (اراضی زراعی، باغات و...) و کمتر از یک سوم این سطح زیر کشت آبی است و بقیه به کشاورزی دیم اختصاص دارد.
- ❑ حدود ۹۲ درصد محصولات کشاورزی به آب وابسته هستند.
- ❑ بخش‌های وسیعی از کشور به جز حاشیه دریای خزر دارای اقلیم خشک و نیمه خشک است. میانگین بارندگی سالانه کشور یک سوم میانگین جهانی است.
- ❑ ارتقا بهره‌وری، مدیریت منابع طبیعی و ثبات اجتماعی - اقتصادی نیازمند سیاست‌گذاری و تکنولوژی‌های کارآمد می‌باشد.

□ استفاده بهینه از «آب سبز» به عنوان راهکار عملیاتی برای کاهش فشار بر منابع آب، بهبود معیشت دیمکاران و توسعه پایدار در نظر گرفته می شود.

□ کشاورزان دیم کار که عمدتاً خرده مالک و به فعالیت دامپروری اشتغال دارند با چالش بهره‌وری پایین و درآمد محدود مواجه هستند. جهش تولید و افزایش بهره‌وری و بالفعل سازی خلاء عملکرد در کنار سایر اقدامات در دستیابی به پایداری، در برنامه توسعه ملی بسیار اولویت دارد.

□ کمک های فنی فائو در جهت رفع خلاءهای موجود از طریق فن آوری های جدید و مشارکت برای مدیریت پایدار تولیدات زراعی، دام و منابع خاک و آب در شرایط تغییر سناریوهای اقلیمی در اکوسیستم کشاورزی موثر می باشد.

□ اثرات این پروژه در بهبود امنیت غذایی و معیشت کشاورزان دیم کار و ساکنین روستاها از طریق افزایش دسترسی به ارقام برتر محصولات و بذور با کیفیت بالا، ارتقای حفاظت از محیط زیست با استفاده از فن آوری های مدیریت زراعی مبتنی بر کشاورزی حفاظتی، ثبات اقتصادی و برابری اجتماعی و توسعه اجرای سیاستها و استراتژیهای صحیح است.

□ تنوع بخشی و بهبود تناوب زراعی در سیستم‌های غلات بنیان در شرایط دیم و بهبود ساختار تولید بذر محصولات (حبوبات، دانه‌های روغنی و نباتات علوفه‌ای) کمک می‌کند که تأثیر قابل توجهی بر امنیت غذایی و تغذیه و فرصت‌های شغلی و درآمدزایی داشته باشد.

□ این پروژه به شدت بر توسعه فن‌آوری‌های مدیریت محصول مبتنی بر کشاورزی حفاظتی با تکیه بر بهبود و اصلاح مکانیزاسیون برای افزایش تولید و پایداری آن در سیستم‌های کشت دیم با توجه به تغییرات اقلیمی تأکید می‌کند. همچنین ظرفیت اصلاح و تولید هسته‌های اولیه بذور را تقویت خواهد کرد.

□ این طرح با همکاری و مشارکت نزدیک معاونت امور زراعت و معاونین بهبود تولیدات گیاهی زراعی در استان‌ها آذربایجان شرقی، کردستان، اردبیل و همدان اجرا می‌شود.

❑ اقدامات پروژه مشترک (TCP/IRA/3804)

- ❑ ایجاد پلتفرم های نوآوری در اراضی کشاورزان در ۴ استان آذربایجان شرقی، همدان، کردستان و اردبیل و توانمند سازی ۵۰ کشاورز و ۲۰ کارشناس در هر پلتفرم نوآوری در مراحل مختلف
- ❑ معرفی محصولات و ارقام گیاهی جدید شناسایی شده غلات، حبوبات، علوفه و دانه های روغنی
- ❑ مدیریت کشاورزی حفاظتی، تغذیه ، **بهره وری از آب سبز** و مدیریت عوامل زیان رسان
- ❑ شناسایی خلاءهای عملکرد
- ❑ برگزاری کارگاه ملی در مراغه با حضور کارشناسان بین المللی فائو و همچنین کارگاه های استانی
- ❑ اعزام سه مدیر و محقق برای دوره ۲۰ روزه به هندوستان

Innovation Platforms in 4 Provinces

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Technical Cooperation Project (TCP/IRA/3804)

**Boosting Productivity and Unlocking the Full Potential of
Dryland Agriculture**

افزایش بهره‌وری و بالفعل سازی پتانسیل تولید کشاورزی دیم

معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی، سازمان خواربار کشاورزی ملل متحد (فائو) و موسسه تحقیقات کشاورزی دیم
کشور، مراغه، ۱۰-۹ اردیبهشت

2022-23

۱۴۰۱-۰۲

Capacity building for 50 farmers in each platform

Capacity building and Training 20 experts in each platform

برگزاری کلاس‌های آموزشی با عنوان تنظیم کارنده کشت مستقیم و مرسوم برای بهره برداران

تصاویری از مراحل کاشت پروژه

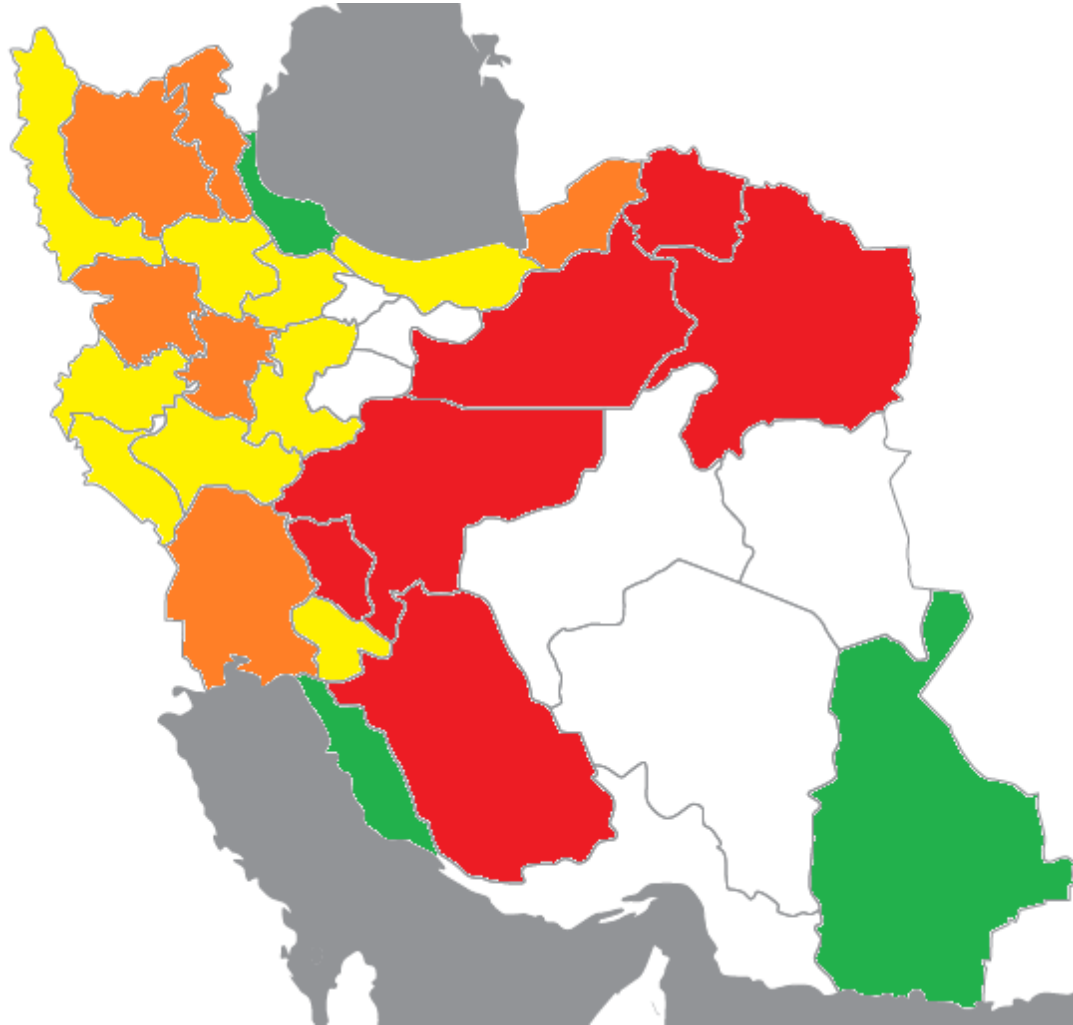

نقشه کلی محل اجرای پروژه TCP فائو با نمایش قطعات اجرای تیمارها در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲ در سایت مراغه

سازمان جهاد کشاورزی
ستاد اجرایی فرمان حضرت امام

- استان های سال اول
- استان های همراه شده در سال دوم
- استان های همراه شده در سال سوم
- استان های همراه شده در سال چهارم

اصول فنی طرح جهش تولید در دیمزارها

برای ایجاد تحول در تولید دیمزارها مقرر است علاوه بر **توسعه سطح زیر کشت در اراضی آیش** و تبدیل آن به محصولات مفید در **تناوب مانند حبوبات و علوفه های لگوم** و همچنین **ارتقاء بهره وری و عملکرد در واحد سطح** همزمان در چند محور اقدامات اساسی را اجرایی نمود:

- ۱- **تناوب بهینه زراعی، یکی از راهکارهای اجرایی، افزایش سطح زیر کشت محصولات علوفه ای، دانه های روغنی، گیاهان دارویی و حبوبات می باشد به نحوی که سهم غلات کاهش و سهم دیگر محصولات در تناوب زراعی افزایش یابد.**
- ۲- **بهبود حاصلخیزی خاک با مجموعه اقدامات اجرایی و پیاده سازی اصول کشاورزی حفاظتی بنحوی که بتوان بطور میانگین سالانه ۰.۰۵ درصد مواد آلی خاک را ارتقاء بخشیم.**
- ۳- **تغییر تاریخ های کشت محصولات از بهار به پاییز و در صورت محدودیت سرما کشت انتظاری به نحوی که بتوان از عمده نزولات در طول دوره رشد استفاده بهینه نمود.**

اصول فنی طرح جهش تولید در دیمزارها

۴- حفظ بخشی از بقایا و پوشش گیاهی در اراضی دیم از ضروریات بوده و عدم پوشش به معنای توسعه و کمک به فرسایش بادی، آبی و نهایتاً کاهش حاصلخیزی خاک می باشد.

۵- انجام عملیات **کشت مستقیم عمود برشیب** با حداقل خاک ورزی توسط **کودکاربذرکارهای مستقیم** واجد شرایط که محیط و عمق توسعه ریشه را تا حد مناسب تهیه و بذور و کود را در عمق های مناسب جایگذاری نمایند.

ستاد اجرایی فرمان حضرت امام
علیه السلام

سال زراعی	سطح برنامه (هزار هکتار)	سطح کشت (هزار هکتار)	تعداد استان	تعداد شهرستان	تعداد دهستان	تعداد روستا	تعداد کشاورز طرف قرارداد	سطح بیمه (هزار هکتار)
۱۳۹۹-۱۴۰۰	۶۷۰	۶۷۶	۶	۷۰	۳۴۳	۵,۵۷۵	۷۳۰۹۵	۵۸۲
۱۴۰۰-۱۴۰۱	۲,۶۰۹	۲,۴۴۰	۱۵	۱۶۹	۸۲۰	۱۵,۴۵۰	۲۳۱,۸۱۲	۱,۳۹۴
۱۴۰۱-۱۴۰۲	۴,۲۰۰	۴,۳۰۰	۲۱	۲۲۸	۱,۰۹۷	۱۷,۳۸۵	۴۰۹,۸۱۲	۱,۸۰۸
برنامه ۱۴۰۲-۱۴۰۳	۵,۲۰۰	۵,۲۰۰	۲۴	۲۴۰	۱,۲۰۰	۱۸,۸۰۰	۵۰۸,۸۰۰	۲,۵۰۰

ستاد اجرایی فرمان حضرت امام

سال زراعی	تعداد ادوات جذب شده	تسهیلات تخصیصی (میلیون ریال)	تسهیلات جذب شده (میلیون ریال)	سطح حفظ بقایای ۳۰ درصدی (هکتار)	سطح عمود برجھت شیب (هکتار)	سطح کشت مستقیم بدون شخم (هکتار)	سطح تبدیل آیش زرد به سبز (هکتار)
۱۳۹۹-۱۴۰۰	—	—	—	—	—	—	—
۱۴۰۰-۱۴۰۱	۱۸۰۴	۲۲۰۰	۱۴۰۷	—	—	۸۶,۶۱۳	—
۱۴۰۱-۱۴۰۲	۳۷۰۰	۵۰۰۰	۳,۶۵۶	۸۷۲,۴۵۶	۸۲۸,۶۲۷	۲۶۳,۰۰۸	۴۰۰,۶۱۰
برنامه ۱۴۰۲-۱۴۰۳	۷۵۷۹	۱۰۰۰۰	—	۱,۱۸۰	۱,۱۸۰	۱,۱۸۰	۷۳۴

تسهيلات ادوات در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ (سال دوم اجرای طرح) - میلیارد ریال

ردیف	استان	سهامیه تسهیلات	جذب شده	درصد جذب (%)
۱	آذربایجان شرقی	۳۰۱.۷۷	۱۳۴.۶	۴۴.۶
۲	آذربایجان غربی	۲۴۷.۸۵	۴۱.۹۹۱	۱۶.۹
۳	اردبیل	۲۴۳.۴۱	۱۷۸.۹۵	۷۳.۵
۴	ایلام	۳۳.۷۷	۲۳.۳۶	۶۹.۲
۵	خوزستان	۴۱.۰۲	۳۳.۵۵	۸۱.۸
۶	زنجان	۱۷۲.۵۳	۱۶۰.۱۴	۹۲.۸
۷	قزوین	۲۵.۷۷	۲۳.۸	۹۲.۴
۸	کردستان	۴۱۳.۲۹	۲۸۷.۷	۶۹.۶
۹	کرمانشاه	۱۲۶.۷۸	۱۱۶.۶۰۴	۹۲.۰
۱۰	کهگیلویه و بویراحمد	۲۶.۰۲	۱۹.۷۱۷	۷۵.۸
۱۱	گلستان	۴۸.۶۲	۴۶.۲۹۲	۹۵.۲
۱۲	لرستان	۱۹۸.۰۱۳	۷۸.۵	۳۹.۶
۱۳	مازندران	۲۷.۹۷	۲۷.۱	۹۶.۹
۱۴	مرکزی	۵۰.۰۲	۳۹.۶۷۵	۷۹.۳
۱۵	همدان	۲۴۳.۶۶	۱۹۵.۳۹۷	۸۰.۲
جمع		۲۲۰۰	۱۴۰۷.۴	۶۴.۰

تسهيلات ادوات در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ (سال سوم اجرای طرح) - ميليارد ريال

ردیف	استان	سهمیه تسهیلات	جذب شده	درصد جذب (%)
۱	آذربایجان شرقی	۳۶۷.۶	۲۸۰	۷۶
۲	آذربایجان غربی	۲۱۴.۸	۲۱۴.۸	۱۰۰
۳	اردبیل	۲۲۷.۹	۱۴۰.۴	۶۲
۴	اصفهان	۴۹.۲	۴۴.۲۸	۹۰
۵	ایلام	۸۲.۴	۴۷	۵۷
۶	خراسان رضوی	۱۶۵.۹	۷۰	۴۲
۷	خراسان شمالی	۱۱۸.۱	۹۷.۸	۸۳
۸	خوزستان	۱۵۵.۱	۱۴۶.۶	۹۴
۹	چهارمحال بختیاری	۶۴.۱	۶۴.۱	۱۰۰
۱۰	زنجان	۳۰۲.۳	۲۵۶.۲	۸۵
۱۱	سمنان	۴۷.۴	۴۷.۴	۱۰۰
۱۲	فارس	۷۰۷.۳	۶۷۹	۹۷
۱۳	قزوین	۷۳.۲	۴۲.۵	۵۸
۱۴	کردستان	۳۵۵.۷	۲۶۷	۷۵
۱۵	کرمانشاه	۴۴۴.۵	۲۴۸.۱	۵۶
۱۶	کهگیلویه و بویراحمد	۶۹.۸	۱۶	۲۳
۱۷	گلستان	۵۶۹.۴	۱۸۲.۷	۳۲
۱۸	لرستان	۲۴۴.۹	۲۴۱.۵	۹۹
۱۹	مازندران	۲۳۷.۲	۱۵۸.۹	۶۷
۲۰	مرکزی	۱۸۸	۱۶۷	۸۹
۲۱	همدان	۳۲۲.۱	۲۴۴.۸	۷۶
	جمع	۵۰۰۰	۳۶۵۶	۷۳

تعداد ادوات جذب شده در سال های زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ و ۱۴۰۲-۱۴۰۱

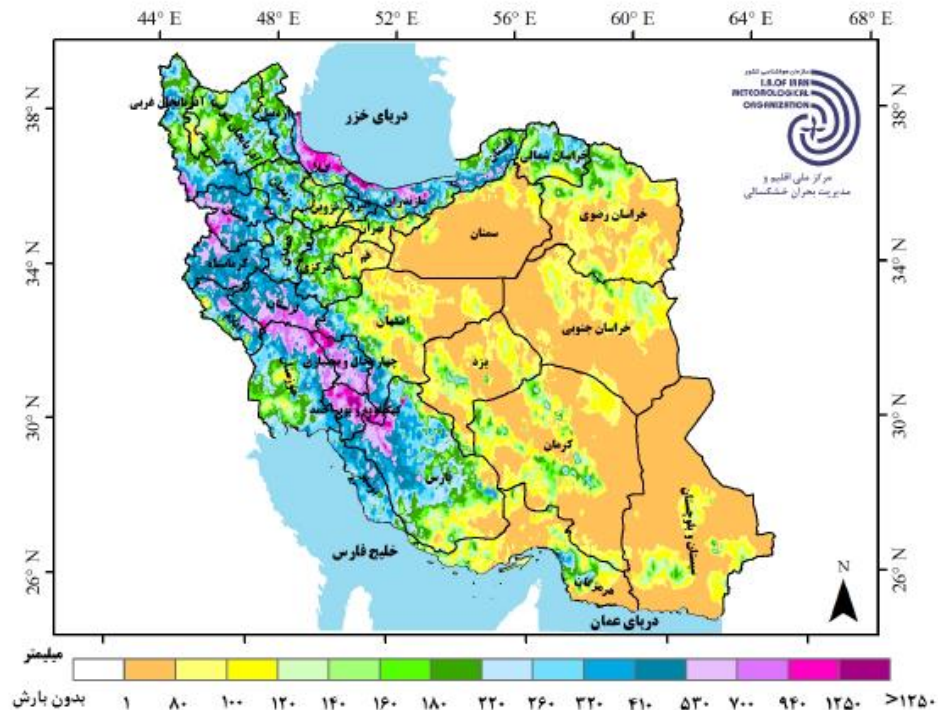
نام استان	تعداد سهمیه	کارنده مستقیم کار دیم	تبدیل عمیقکار های دیم به کارنده مستقیم	زیر شکن	تبدیل گاواهن بر گر دانه دار به شخم عمودی	هد برداشت حبوبات	لور غلطک حبوبات	سمپاش	پیلر نباتات علوفه ای	موور نباتات علوفه ای	ریگ نباتات علوفه ای	ریز دانه کار کز ا	هد برداشت کز ا	پهاد	سنگ جمع کن	بازسازی کمباین	جمع تعداد دستگاه ها
جمع	تعداد سهمیه جذب شده ۱۴۰۰	۹۶۱	۲۷	۱۰۲	۷	۱۳	۹	۴۶۹	۶۴	۳۵	۱۵	۸۶	۱۶	۰	۰	۰	۱۸۰۴
	تعداد سهمیه جذب شده ۱۴۰۱	۱۶۸۹	۰	۴۸۶	۰	۱۷	۲۶	۷۶۵	۱۱۸	۹۰	۵۶	۲۲۴	۱۳	۱۲۳	۱۴	۳۶۶	۳۹۸۷
		۲۶۵۰	۲۷	۵۸۸	۷	۴۰	۳۷	۱۲۲۵	۱۸۰	۱۲۸	۷۱	۳۱۰	۲۹	۱۲۳	۱۴	۳۶۶	۵۷۹۱

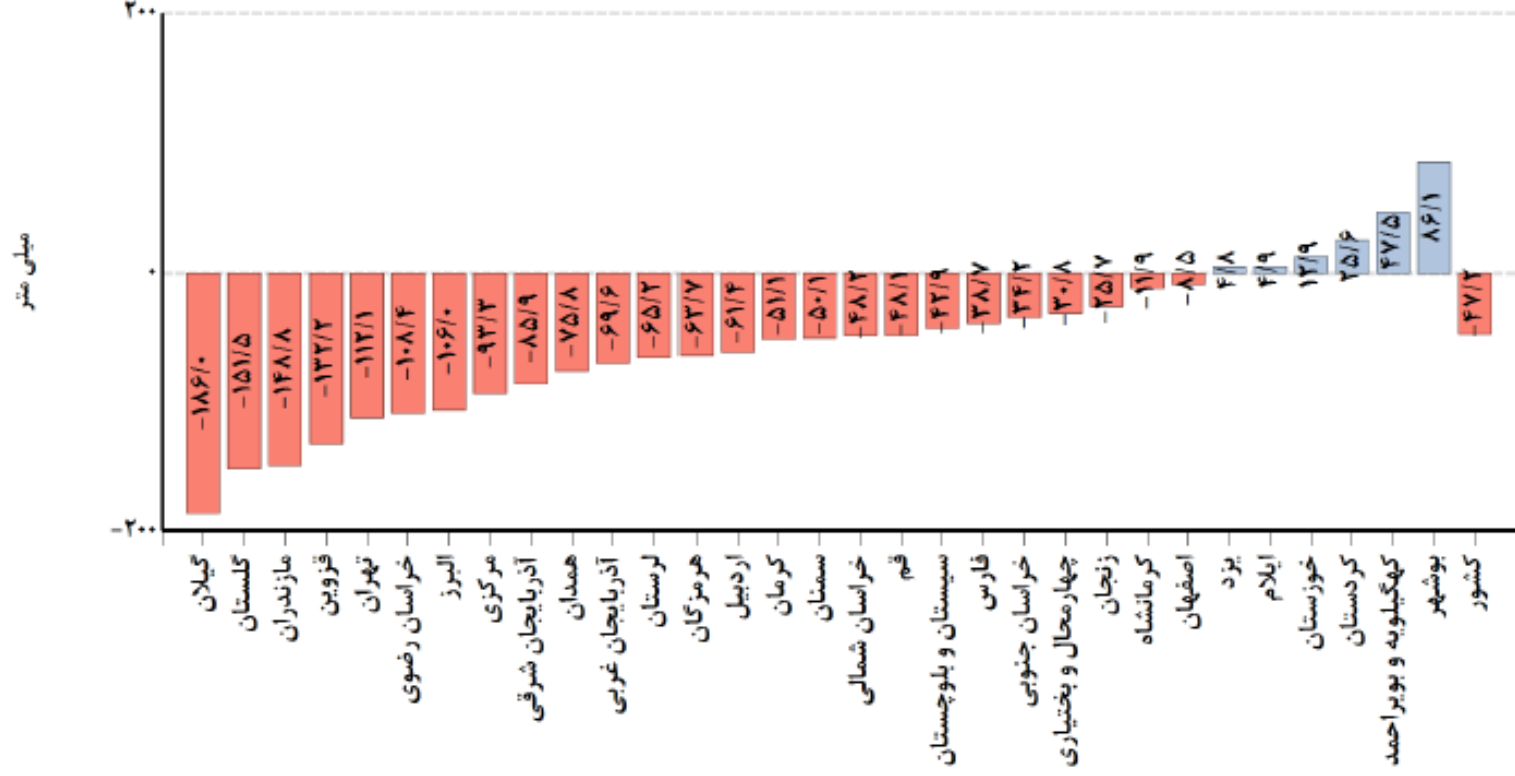
سال زراعی	مقدار کود مصرفی بذر مال (لیتر)	مقدار بذر تیمار شده (تن)	سطح کود پاشی سرک (هکتار)	سطح مبارزه با علف های هرز (هکتار)	سطح مبارزه با با آفات زراعی (هکتار)	سطح مبارزه با بیماری های زراعی (هکتار)	مقدار کود اسید آمینه توزیعی (لیتر)	مقدار کود NPK توزیعی (تن)	سطح کاربرد کود به صورت محلول پاشی (هکتار)
۱۳۹۹-۱۴۰۰	-	-	۴۴۲,۴۹۷	۳۱۹,۴۹۳	۴۸۶,۳۲۴	۲۲,۹۶۰	-	۱,۲۵۵	۴۱۸,۳۹۷
۱۴۰۰-۱۴۰۱	۲۶۱,۵۳۸	۵۸,۰۰۰	۲,۰۰۵,۵۴۹	۱,۱۱۸,۴۵۱	۱,۶۳۷,۸۱۶	۸۲,۸۳۳	۲۲۸,۲۴۷	۱,۲۷۱	۶۴۴,۳۰۰
۱۴۰۱-۱۴۰۲	۷۳۲,۴۴۲	۱۸۵,۰۱۲	۳,۱۵۶,۰۳۲	۱,۷۲۱,۰۹۶	۱,۷۲۵,۴۷۵	۱۲۹,۱۵۹	۷۱۵,۹۶۲	۶۳۲	۶۷۴,۰۱۹
برنامه ۱۴۰۲-۱۴۰۳	۱,۰۰۰,۰۰۰								

استان	سال آبی جاری		مقایسه با سال گذشته		سال کامل آبی	
	بارش (میلی متر)	تفاوت با سال گذشته (میلی متر)	بارش (میلی متر)	تفاوت با سال گذشته (میلی متر)	بارش (میلی متر)	تفاوت با سال گذشته (میلی متر)
آذربایجان شرقی	۲۱۶/۲	▲	۲۰۲/۲	-۱۴/۰	۲۴۷/۵	۲۱/۳
آذربایجان غربی	۲۸۳/۱	▼	۲۵۰/۷	-۳۲/۴	۲۷۱/۰	-۱۱/۱
اردبیل	۲۴۸/۱	▼	۲۰۹/۵	-۳۷/۶	۲۵۹/۴	۱۰/۳
اصفهان	۱۴۲/۵	▼	۱۵۱/۰	۸/۵	۱۱۲/۷	-۳۰/۸
البرز	۲۶۵/۷	▼	۲۷۱/۷	۵/۰	۲۵۱/۱	-۱۴/۶
ایلام	۳۹۵/۴	▲	۳۹۰/۵	۴/۹	۱۵۰/۰	-۱/۲
بوشهر	۳۲۶/۹	▲	۳۲۰/۸	۶/۱	۳۵۱/۸	۲۵/۰
تهران	۱۶۲/۰	▼	۲۷۶/۱	۱۱۳/۱	۱۷۱/۷	-۹/۷
چهارمحال و بختیاری	۶۳۲/۰	▼	۶۵۲/۹	۲۰/۹	۵۲۰/۸	-۱۰۲/۱
خراسان جنوبی	۷۹/۱	▼	۱۱۲/۳	۳۳/۲	۹۵/۲	-۱۷/۱
خراسان رضوی	۹۸/۳	▼	۲۰۶/۷	۱۰۸/۴	۱۶۳/۱	-۵۲/۶
خراسان شمالی	۱۹۷/۶	▼	۲۶۵/۸	۶۸/۲	۱۷۴/۸	-۹۱/۰
خوزستان	۳۵۷/۶	▲	۳۴۶/۷	۱۰/۹	۳۱۸/۰	-۳۸/۶
زنجان	۲۸۰/۹	▼	۲۰۶/۶	-۷۴/۳	۲۰۸/۴	-۸/۰
سمنان	۵۹/۱	▼	۱۰۹/۳	۵۰/۲	۵۳/۷	-۵/۴
سمنان و قزوین	۵۶/۷	▼	۹۹/۶	۴۲/۹	۸۶/۷	-۳۱/۰
فارس	۲۷۶/۰	▼	۳۱۶/۷	۴۰/۷	۲۴۷/۴	-۲۹/۶
فروغی	۱۷۱/۹	▼	۳۰۶/۱	۱۳۴/۲	۱۸۱/۳	-۹/۶
قم	۱۰۲/۵	▼	۱۵۰/۶	۴۸/۱	۱۲۰/۶	-۲۸/۰
کوردستان	۳۷۷/۷	▲	۳۵۲/۱	۲۵/۶	۳۳۸/۹	-۱۹/۸
کرمانشاه	۳۵۳/۳	▼	۳۶۵/۲	۱۱/۹	۳۵۳/۱	-۲/۱
کهگیلویه و بویراحمد	۷۵۰/۶	▼	۷۰۳/۰	-۴۷/۶	۶۱۸/۰	-۵۱/۸
کرمان	۸۶/۵	▼	۱۳۵/۶	۴۹/۱	۱۰۶/۸	-۲۱/۰
گلستان	۳۹۹/۲	▼	۳۵۰/۷	-۴۸/۵	۳۶۶/۲	-۳۲/۳
گیلان	۶۷۳/۹	▼	۸۵۹/۹	۱۸۶/۰	۷۱۸/۴	-۱۵۱/۴
لرستان	۵۱۸/۹	▼	۵۸۶/۱	۶۷/۲	۵۴۶/۷	-۳۹/۴
مازندران	۶۶۱/۶	▼	۶۱۰/۵	-۵۱/۱	۵۰۶/۹	-۱۰۴/۲
مرکزی	۱۹۲/۹	▼	۲۸۷/۲	۹۳/۳	۲۱۷/۷	-۲۲/۵
خرمک	۱۰۶/۶	▼	۱۷۰/۲	۵۹/۶	۲۵۶/۹	۱۹۰/۳
همدان	۲۶۲/۳	▼	۳۳۹/۲	۷۵/۹	۲۰۸/۴	-۶۴/۰
یزد	۹۳/۳	▲	۸۸/۵	-۴/۸	۱۸/۴	-۷۴/۰
کنگر	۱۸۵/۸	▼	۲۲۲/۹	۳۷/۱	۱۷۶/۳	-۲۰/۲

نقشه مجموع بارش کشور از ابتدای سال آبی تا ۱۴۰۲/۰۶/۰۵

نمودار مقایسه اختلاف مجموع بارش کشور و استانها با بلند مدت از ابتدای سال آبی جاری تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵

جدول میانگین بارندگی سال آبی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به تفکیک فصول در مقایسه با
میانگین سال گذشته و بلند مدت تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵

سال گذشته		سال جاری			فصل
درصد تفاوت با سال گذشته	بارش (mm)	درصد تفاوت با بلند مدت	بلند مدت (mm)	بارش (mm)	
-۸.۵	۳۸.۷	-۴۰.۳	۵۹.۳	۳۵.۴	پاییز
۲.۷	۹۶.۲	۰.۴	۹۸.۴	۹۸.۸	زمستان
۱۰۴.۰	۲۲.۴	-۳۰.۱	۶۵.۴	۴۵.۷	بهار
-۷۳.۰	۱۷.۸	-۳۹.۲	۷.۹	۴.۸	تابستان
+۵.۴	۱۷۶.۳	-۲۰.۳	۲۳۳.۱	۱۸۵.۸	جمع کل

ستاد اجرایی فرمان حضرت امام
(علیه السلام)

سال زراعی	سطح برداشت (هکتار)	مقدار تولید (تن)	عملکرد مزارع طرح	عملکرد مزارع خارج طرح
۱۳۹۹-۱۴۰۰	۶۶۹,۶۱۴	۴۴۴,۴۸۲	۶۶۳	۵۵۴
۱۴۰۰-۱۴۰۱	۲,۴۵۳,۸۷۹	۲,۳۶۲,۰۶۸	۹۶۳	۷۹۳
۱۴۰۱-۱۴۰۲ تاکنون	۳,۸۷۴,۵۷۹	۵,۱۳۱,۲۸۴	۱۳۲۴	۹۷۳
برنامه ۱۴۰۲-۱۴۰۳				

تعداد جلسات برگزار شده مرتبط با طرح جهش تولید در دیمزارها

- جلسات ستاد ملی طرح: ۱۱۴ جلسه**
- جلسات کمیته فنی و پیشرفت فیزیکی طرح: ۸۵**

جلسه

حضور مدیر اجرایی استانها در جلسات پیشرفت فیزیکی طرح از تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۰ لغایت ۱۴۰۲/۰۶/۰۶ (۴۹ جلسه)

ردیف	استان	تعداد حضور در جلسات وینار	نسبت حضور از مجموع ۴۹ جلسه (درصد)
۱	خراسان شمالی	۴۲	۸۶
۲	کهگیلویه و بویراحمد	۴۰	۸۲
۳	زنجان	۳۹	۸۰
۴	کردستان	۳۹	۸۰
۵	کرمانشاه	۳۹	۸۰
۶	قزوین	۳۸	۷۸
۷	لرستان	۳۷	۷۶
۸	سمنان	۳۵	۷۱
۹	اردبیل	۳۳	۶۷
۱۰	ایلام	۳۲	۶۵
۱۱	آذربایجان شرقی	۳۰	۶۱
۱۲	مازندران	۳۰	۶۱
۱۳	مرکزی	۲۹	۵۹
۱۴	آذربایجان غربی	۲۷	۵۵
۱۵	فارس	۲۷	۵۵
۱۶	چهارمحال و بختیاری	۲۰	۴۱
۱۷	گلستان	۲۰	۴۱
۱۸	همدان	۱۸	۳۷
۱۹	خراسان رضوی	۱۴	۲۹
۲۰	اصفهان	۱۳	۲۷
۲۱	خوزستان	۴	۸

پروژه های اجرایی سال چهارم طرح

- اصلاح تناوب زراعی
- حفظ بقایای (۳۰ درصدی)
- کشت عمود بر جهت شیب
- کشت مستقیم بدون شخم
- تبدیل آیش زرد به سبز
- رعایت تراکم بهینه بذر مصرفی در هکتار
- رعایت مصرف ۸۰ درصد اوره به صورت پایه

نام استان	نام محصول	سطح برنامه	سطح کشت	سطح بیمه	سطح برداشت	مقدار تولید مزارع طرح تن	عملکرد مزارع طرح	مقدار تولید مزارع خارج طرح تن	عملکرد مزارع خارج طرح	درصد افزایش عملکرد طرح نسبت به خارج طرح	عملکرد سال قبل	درصد افزایش عملکرد امسال نسبت به سال قبل	سطح خسارت دید (هکتار)
گزارش برداشت محصولی ۲۱ استان کشور مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵	گندم	۲,۷۴۰,۱۴۲	۲,۹۸۸,۰۲۵	۱,۴۸۰,۱۹۵	۲,۶۹۸,۹۳۲	۳,۹۱۸,۸۶۵	۱,۴۵۲	۲,۸۳۱,۳۳۸	۱,۰۴۹	۳۸	۹۹۷	۴۶	۵۹۴,۰۴۱
	جو	۷۹۱,۴۲۲	۷۴۵,۰۳۵	۲۷۲,۵۷۳	۶۴۳,۸۹۵	۷۷۴,۲۶۲	۱,۲۰۲	۵۸۱,۷۰۳	۹۰۳	۳۳	۹۲۳	۳۰	۱۵۹,۶۶۸
	نخود	۳۲۹,۸۱۶	۳۵۶,۷۶۱	۲۸,۲۵۴	۳۵۰,۰۸۴	۲۳۲,۵۰۰	۶۶۴	۱۷۱,۰۵۶	۴۸۹	۳۶	۵۵۷	۱۹	۱۶,۸۵۶
	عدس	۱۲۹,۸۴۸	۷۷,۱۳۹	۹,۷۶۰	۷۴,۶۶۹	۳۴,۲۷۲	۴۵۹	۳۱,۰۹۷	۴۱۶	۱۰	۴۴۰	۴	۱۰,۸۱۸
	علوفه	۱۲۱,۶۰۰	۶۵,۷۷۱	۳,۶۸۱	۶۱,۱۶۷	۱۳۹,۶۶۴	۲,۲۸۳	۱۳۰,۵۲۵	۲,۱۳۴	۷	۱,۹۳۲	۱۸	۱۵,۹۵۱
	گلرنگ	۱۳۲,۲۴۵	۱۵,۱۱۳	۲,۲۳۱	۸,۷۶۶	۴,۵۲۶	۵۱۶	۴,۰۵۴	۴۶۳	۱۲	۳۴۴	۵۰	۱,۴۹۹
	کلزا		۲۱,۴۸۴	۳,۴۲۹	۱۴,۷۶۸	۱۵,۰۵۷	۱,۰۲۰	۹,۸۹۵	۶۷۰	۵۲	۹۸۰	۴	۱۵,۹۸۳
	کاملینا		۱۴,۷۳۷	۶,۱۹۶	۹,۲۹۱	۵,۲۵۶	۵۶۶	۳,۹۴۴	۴۲۵	۳۳	۵۱۳	۱۰	۳,۸۱۵
	آفتابگردان روغنی		۴,۰۱۵	۲۰	۲,۰۰۰	۸۲۰	۴۱۰	۷۶۰	۳۸۰	۸			۱۵۰
	سویا		۱,۷۸۰	۰	۰	۰							۰
	گیاهان دارویی	۲۲,۳۸۸	۱۷,۴۰۴	۱,۴۷۲	۱۱,۰۰۷	۶,۰۶۱	۵۵۱	۵,۵۱۷	۵۰۱	۱۰	۴۳۳	۲۷	۴,۵۹۲
	سر جمع	۴,۲۶۷,۹۶۱	۴,۳۰۷,۲۶۳	۱,۸۰۷,۸۱۱	۳,۸۷۴,۵۷۹	۵,۱۳۱,۲۸۴	۱,۳۲۴	۳,۷۶۹,۸۹۰	۹۷۳	۳۶	۹۴۷	۴۰	۸۲۳,۳۷۲

نام استان	سطح برنامه	سطح کشت	سطح بیمه	سطح برداشت	مقدار تولید تن	عملکرد مزارع طرح	عملکرد سال قبل	درصد افزایش عملکرد امسال نسبت به سال قبل (هکتار)	سطح خسارت دیده
گزارش برداشت استانی ۲۱ استان کشور مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵	آذربایجان شرقی	۵۰۰,۰۰۰	۴۹۹,۷۷۹	۲۴۶,۷۵۱	۴۳۵,۶۳۳	۱,۰۴۳	۹۳۹	۱۱	۸۵,۴۴۶
	آذربایجان غربی	۲۹۱,۵۰۰	۲۵۷,۵۷۱	۱۵۲,۹۵۷	۲۳۲,۰۶۶	۱,۵۱۲	۱۰۴۹	۴۴	۱۶۱,۲۲۳
	اردبیل	۳۲۳,۱۰۰	۳۴۷,۵۶۶	۱۳۱,۷۸۵	۲۷۱,۸۴۱	۶۴۹	۹۴۰	-۳۱	۶۸,۲۲۰
	اصفهان	۲۰,۰۰۰	۲۱,۳۵۰	۷,۶۶۶	۲۰,۴۱۴	۷۵۱			۶,۲۱۰
	ایلام	۷۰,۰۰۰	۷۹,۴۲۵	۰	۷۸,۱۱۲	۱,۸۷۱	۳۴۶	۴۴۱	۰
	خراسان رضوی	۵۰,۰۰۰	۴۶,۵۸۹	۲۲,۴۳۲	۱۰,۲۵۹	۴۰۲			۴۶,۵۸۹
	خراسان شمالی	۶۵,۰۰۰	۷۰,۴۷۰	۳۲,۱۵۹	۴۷,۲۸۷	۷۶۱			۳۸,۴۴۹
	خوزستان	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۶,۳۳۰	۷۹,۰۹۳	۱۰۶,۳۳۰	۱,۳۶۹	۶۰۷	۱۲۶	۰
	چهارمحال و بختیاری	۳۱,۸۰۰	۳۲,۳۴۱	۱۲,۲۴۷	۳۰,۷۷۱	۱,۱۹۵			۴,۱۱۸
	سمنان	۲۰,۰۰۰	۲۱,۵۱۲	۷,۱۵۱	۲۰,۶۷۸	۱,۰۷۷			۱۷,۳۵۹
	زنجان	۳۲۰,۰۰۰	۳۲۷,۰۵۲	۷۲,۷۷۸	۳۱۱,۷۹۳	۱,۴۹۶	۸۱۰	۸۵	۱۷,۱۴۹
	فارس	۲۱۱,۸۰۰	۲۴۳,۷۳۱	۸۷,۲۸۸	۱۸۸,۴۲۲	۱,۲۴۳			۵۸,۰۸۷
	قزوین	۷۲,۰۰۰	۷۱,۸۵۱	۴۰,۸۳۸	۷۱,۸۵۱	۳۸۰	۷۱۶	-۴۷	۷۱,۸۵۱
	کردستان	۵۹۱,۰۰۰	۵۷۵,۱۴۲	۲۵۴,۹۷۹	۵۷۴,۴۰۷	۱,۶۷۰	۱۱۹۰	۴۰	۰
	کرمانشاه	۴۱۱,۰۰۰	۴۳۸,۹۱۷	۱۸۱,۰۲۹	۴۳۸,۴۲۴	۱,۷۲۰	۶۳۱	۱۷۳	۰
	کهگیلویه و بویر احمد	۶۹,۷۶۱	۶۸,۸۲۷	۶۲,۳۸۰	۶۸,۴۹۳	۱,۵۷۱	۱۲۴۱	۲۷	۰
	گلستان	۲۱۰,۰۰۰	۲۲۰,۴۸۰	۴۴,۵۴۹	۱۴۰,۳۵۹	۱,۶۲۳	۱۸۰۵	-۱۰	۱۸۰,۲۵۹
	لرستان	۳۵۰,۰۰۰	۳۴۰,۲۱۵	۱۰۰,۸۹۹	۳۳۸,۱۵۱	۱,۵۸۷	۸۶۵	۸۳	۰
	مازندران	۶۰,۰۰۰	۶۰,۷۲۵	۱۶,۳۸۷	۵۸,۸۲۳	۱,۷۸۸	۲۵۰۵	-۲۹	۴۱,۵۰۳
	مرکزی	۱۳۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۴۰	۵۰,۲۳۰	۹۹,۰۹۲	۶۵۸	۶۵۴	۱	۰
	همدان	۳۷۱,۰۰۰	۳۷۷,۳۵۲	۲۰۴,۲۱۴	۳۴۹,۵۰۷	۷۹۷	۵۷۳	۳۹	۲۶,۹۰۹
	سر جمع	۴,۲۶۷,۹۶۱	۴,۳۰۷,۲۶۳	۱,۸۰۷,۸۱۱	۳,۸۷۴,۵۷۹	۵,۱۳۱,۲۸۴	۹۴۷	۴۰	۸۲۳,۳۷۲

مقایسه کشت مستقیم و کشت مکانیزه گلرنگ رقم ZY با شرایط نهاده ای کاملاً یکسان
نیمه اول اسفند ۱۴۰۱ روستای نصیرآباد دهستان دیکله شهرستان هوراند

تحويل ادوات کارنده کشت مستقیم

**از محل اعتبارات طرح جهش تولید
در دیمزارها**

**شهرستان بروجن، استان
چهارمحال و بختیاری**

Direct Cultivation Operation- Ilam

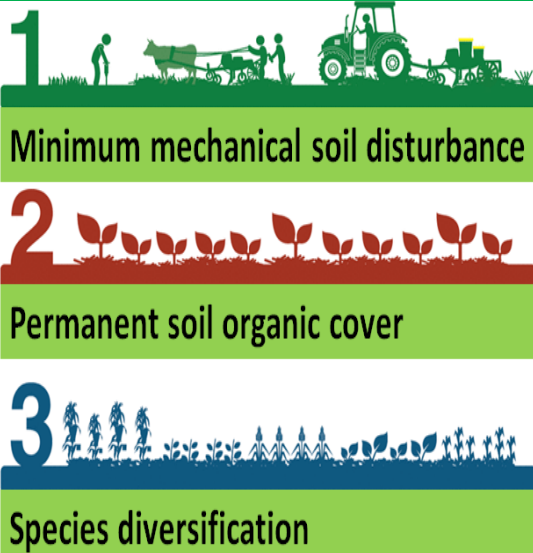
Conservation Agriculture: an integrated intensive farming system for sustaining food and nutrition security and improving livelihood

Sustainable intensive farming system

Conservation Agriculture is a farming system that promotes minimum soil disturbance (i.e. no tillage), maintenance of a permanent soil cover, and diversification of plant species. It enhances biodiversity and natural biological processes above and below the ground surface, which contribute to increased water and nutrient use efficiency and to improved and sustained crop production.

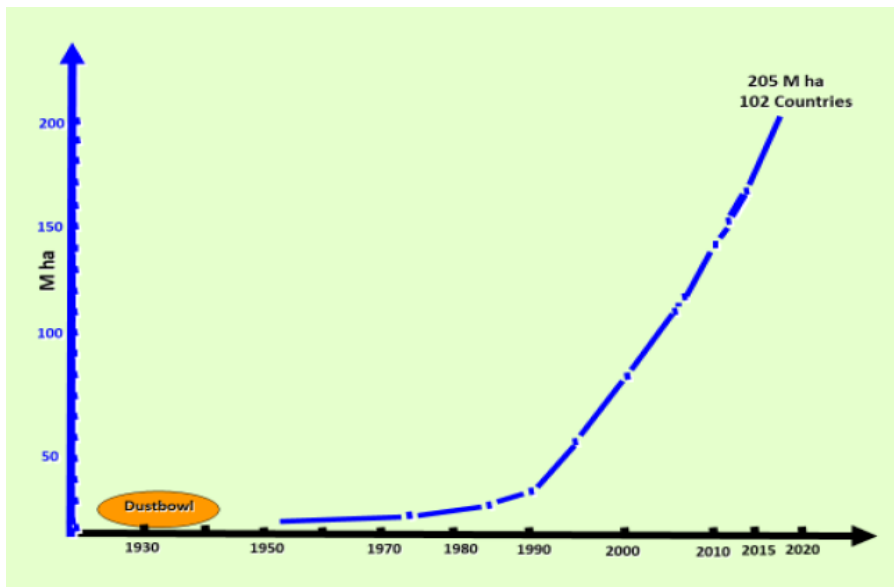
Three principles

Three benefits

Global Status of CA adoption

Region	CA Area 2007-08 (Ha)	CA Area 2018-19 (Ha)	Decadal growth (%)	Continental Share (%)
S and C America	69,895,000	82,996,000	118.74	41.26%
N America	40,003,000	65,937,000	164.83	32.78%
Australia NZ	12,162,000	22,665,000	186.36	11.27%
Russia & Ukraine	100,000	6,900,000	6900.00	3.43%
Europe	1,560,000	5,601,000	359.04	2.78%
Asia	2,630,000	13,930,000	529.66	6.92%
Africa	485,000	3,143,000	648.04	1.56%
Totals	126,835,000	201,172,000	63.05	100.00%

(Adapted from Kassam et. al., 2022)

Spread of CA in the AP Region

	CA Area 2007-08 (Ha)	CA Area 2018-19 (Ha)	Decadal Growth (%)	Country's share (%)	Top three Countries Total
China	1,330,000	9,000,000	676.69%	64.95%	
India	1,500,000	3,500,000	233.33%	25.26%	
DPRK	23,000	23,000	100.00%	0.17%	
Bangladesh	500	1,500	300.00%	0.01%	
Vietnam	500	1,000	200.00%	0.01%	
Cambodia	250	500	200.00%	0.00%	
Laos	250	500	200.00%	0.00%	
Nepal	500	1,000	200.00%	0.01%	
Pakistan	400,000	1,320,000	330.00%	9.53%	
Sri Lanka	500	1,000	200.00%	0.01%	
Myanmar	100	200	200.00%	0.00%	
Malaysia	3,750	7,500	200.00%	0.05%	
Timor Leste	500.00	1000.00	200.00%	0.01%	
Total Ha	3,259,850	13,857,200	425.00%	100.00%	99.73%

Practices of Conservation Agriculture in RAP

CA practice using happy seeder for wheat/rice system in Pakistan

No-Till practice wheat/rice system in India

No-Till practice in wheat/maize system in China

CA practice in the Philippines

Strip-Till practice in Bangladesh

Lentil and maize cultivation using Mini-Till/Strip Till (Nepal)

Bean cultivation using Hand Jab Planter in Timor Leste

CA practice in Indonesia

CA in India

CA in Pakistan

LASER Land Leveling

Zero Tillage

Bed Planting

Zero Tillage

Crop Residue Management

میانگین افت کمباین فرسوده = ۱۰٪

سطح برداشت هر کمباین در سال = ۳۸۰ هکتار

میانگین عملکرد مزارع دیم = حدود ۱ تن در هکتار

میانگین برداشت = ۳۸۰ تن در سال

با فرض ۱۵۰ هزار ریال قیمت هر کیلو گندم؛ ارزش افت هر کمباین فرسوده = ۵۷۰۰ میلیون ریال

بازسازی ۲۵۵ دستگاه کمباین فرسوده

تسهیلات = ۲۵۵ میلیارد ریال

میانگین افت کمباین بازسازی شده = ۲-۳٪

ارزش افت هر کمباین بازسازی شده = ۱۷۱ میلیون ریال

صرفه جویی ریالی هر کمباین بازسازی شده = ۳۹۹۰ میلیون ریال

صرفه جویی وزنی هر کمباین بازسازی شده = ۲۶.۶ تن

صرفه جویی وزنی ۲۵۵ کمباین بازسازی شده = ۶۷۸۳ تن

با ۲۵۵ میلیارد ریال تسهیلات پرداخت شده، ۱۰۲۰ میلیارد ریال محصول گندم حفظ شده است

اجرای عملیات کشت مستقیم عمود بر شیب

اجرای عملیات کشت مستقیم عدس با دستگاه نوتیلچ

Network time is not synchronized
38S 738888 3932005
237° SW
Altitude:1847.9m
Speed:0.0km/h
Remark: خسروآباد

محلولپاشی با اسید آمینه و npk

خسروآباد، مقایسه دو مزرعه محلولپاشی نشده م محلولپاشی نشده

عدم محلولپاشی

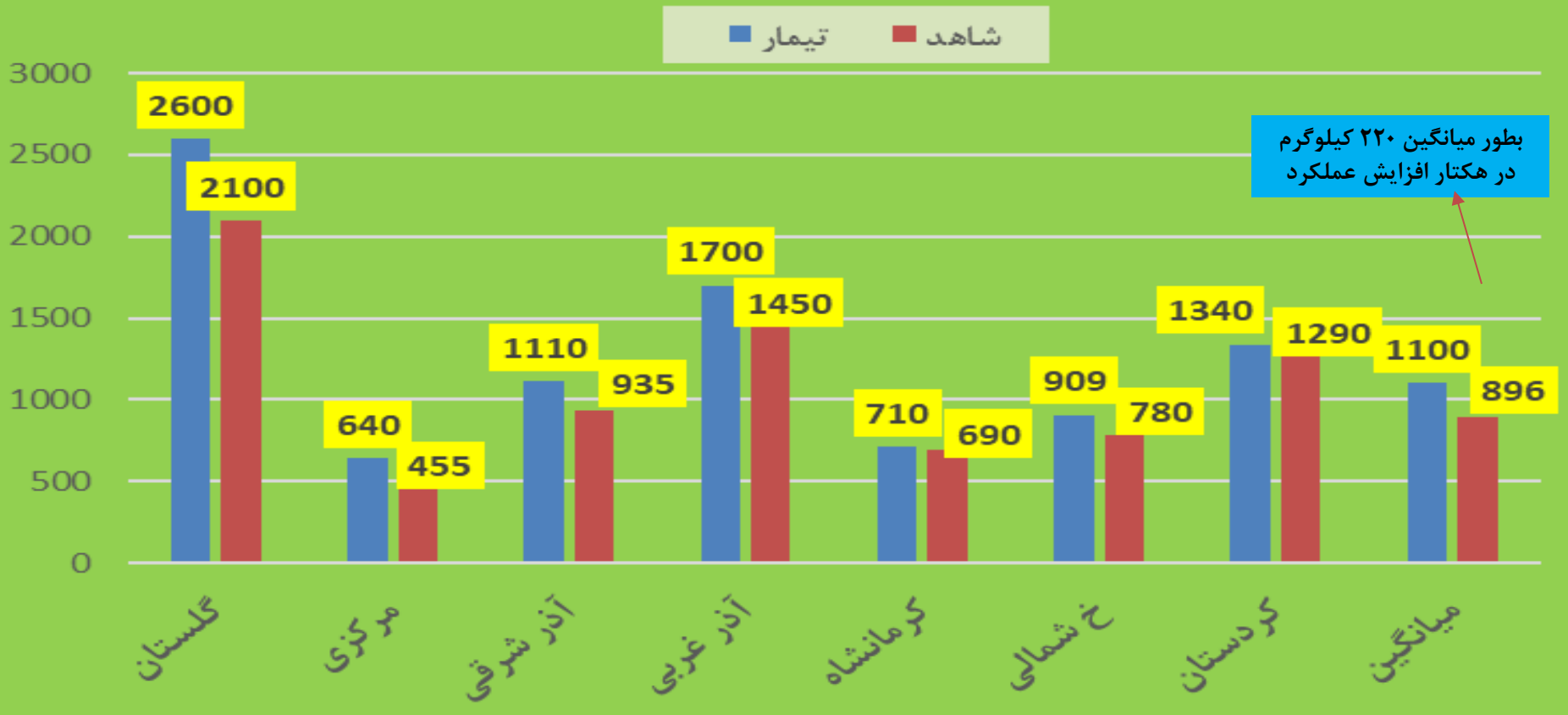
مقایسه تاثیر
محلولپاشی
در دو مزرعه
مجاور هم در
روستای
خسروآباد
شهرستان
بیجار - استان
کردستان

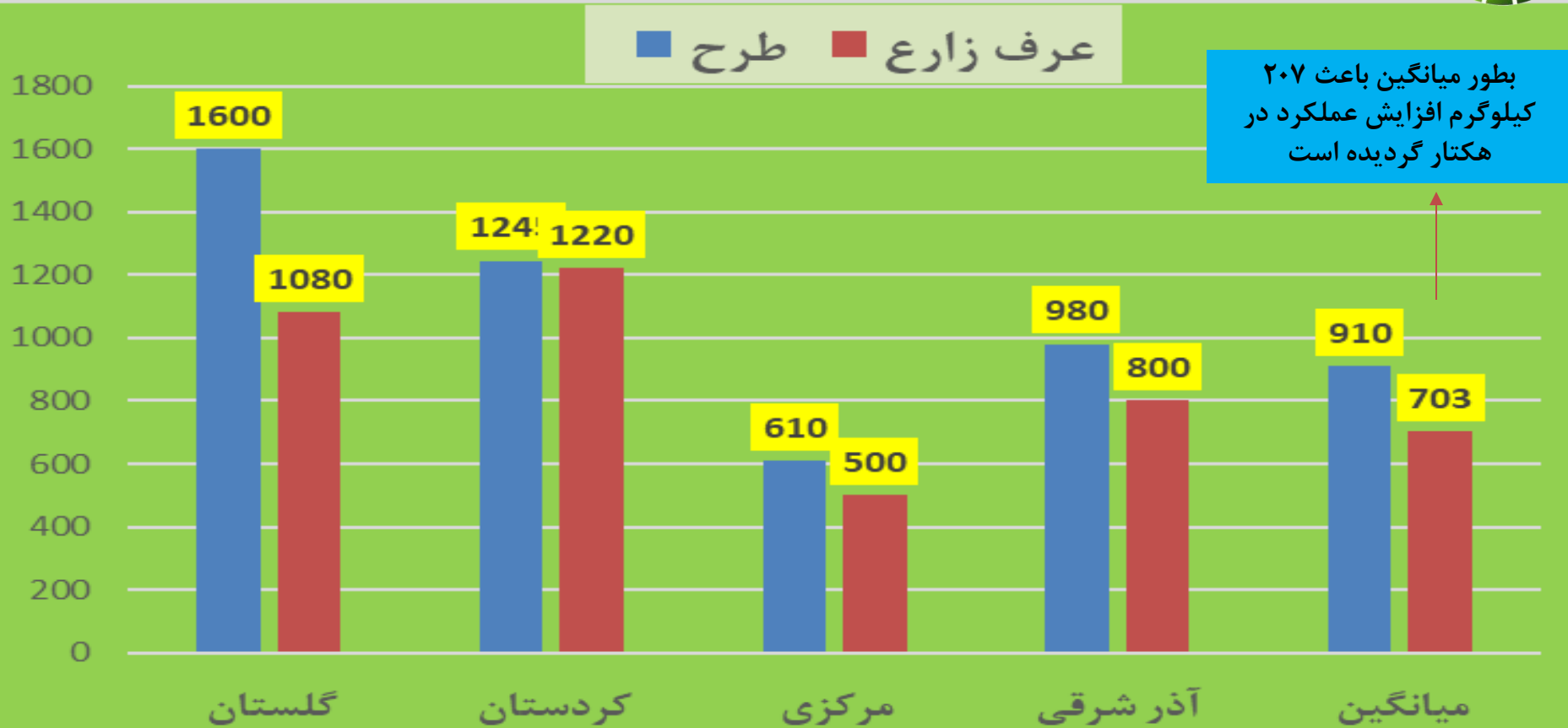

**تاثیر کشت حبوبات در تناوب با غلات و
حاصلخیزی خاک**
روستای کرم شاهلو، شهر رضی
شهرستان مشکین شهر استان اردبیل در
۱۴۰۲/۰۳/۰۴

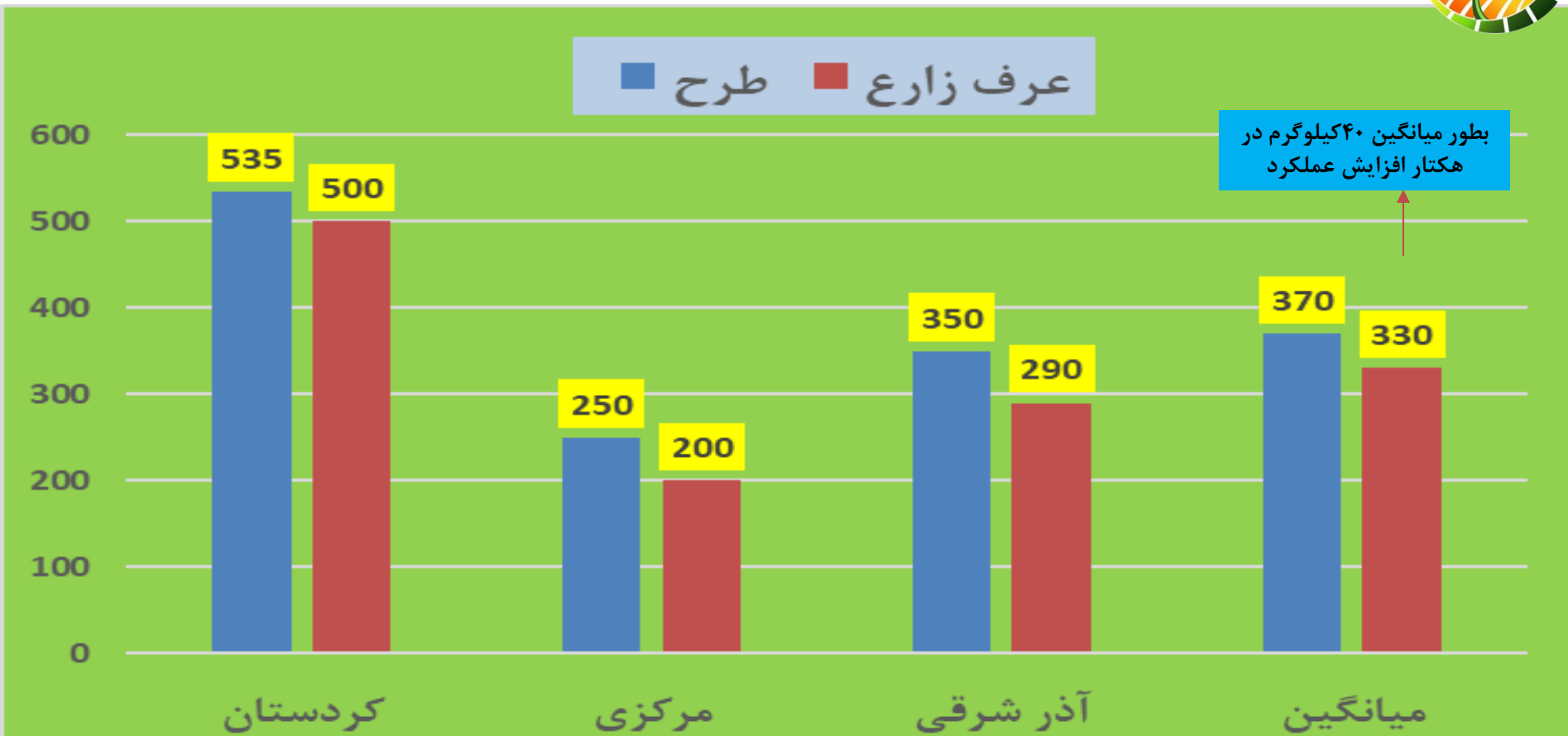
اثر استفاده از کود بندر مال در مزارع گندم سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

اثر استفاده از کود بذر مال در مزارع جو سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

اثر استفاده از کود بذر مال در مزارع نخود سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

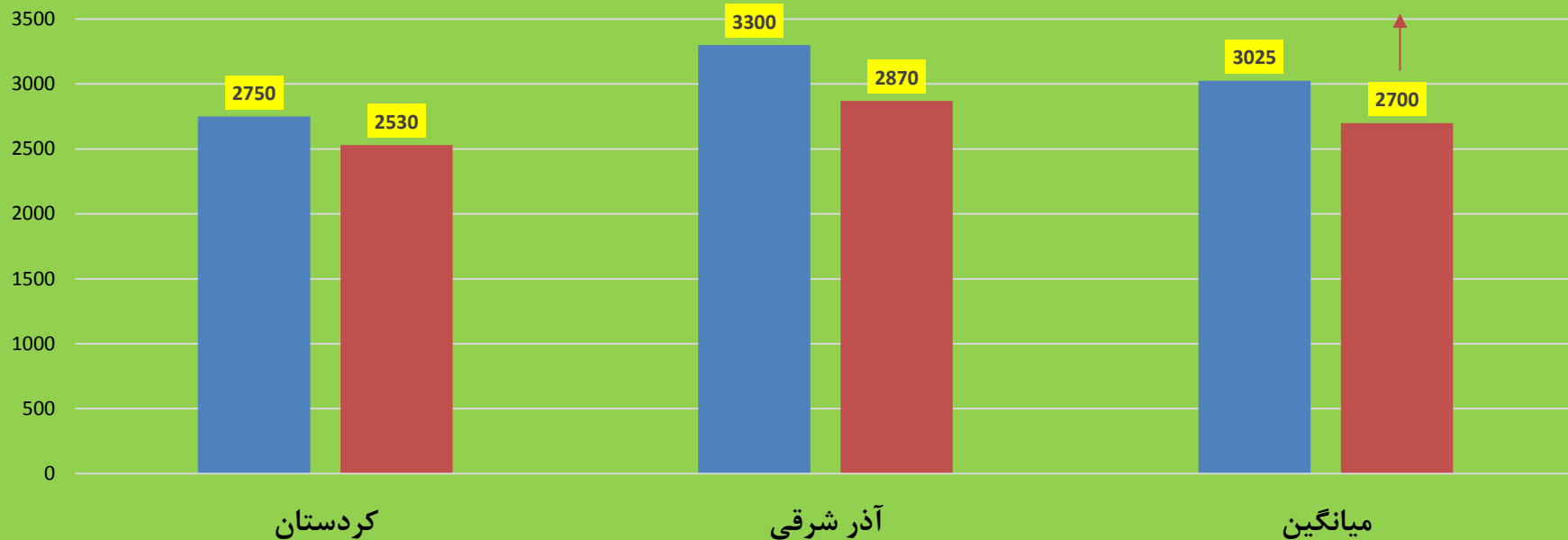

اثر استفاده از کود بذریه مال در مزارع علوفه چند استان

طرح   عرف زارع

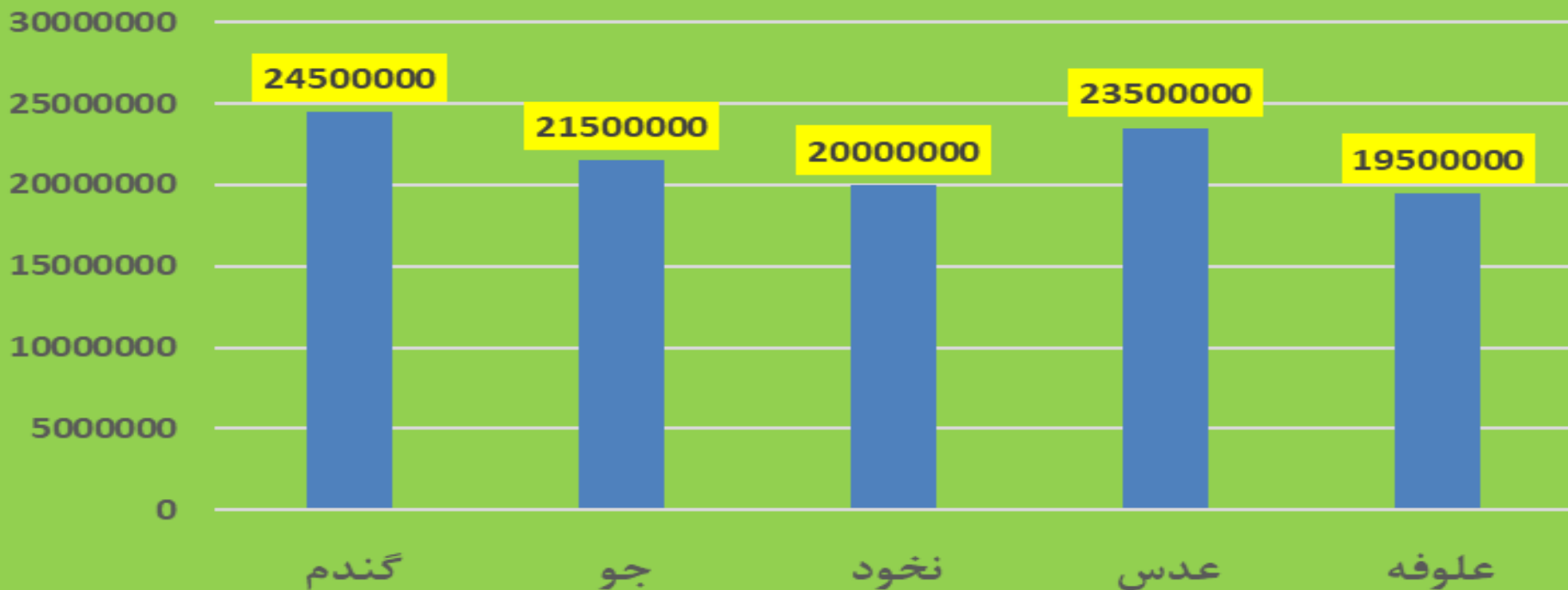
بطور میانگین ۳۲۵ کیلوگرم
در هکتار افزایش عملکرد

بررسی بهره‌وری اقتصادی کاربرد بذر مال در محصولات مختلف

بهره‌وری اقتصادی

بر اساس اعلام نظرات فنی کارشناسان پهنه
و کشاورزان مشمول طرح جهش تولید در
دیمزارهای استان زنجان:

در سال زراعی جاری (۱۴۰۱-۱۴۰۲)
استفاده از کود بذرمال طبق مستندات
عینی و مزرعه ای پیوست، دارای اثربخشی
چشمگیر بوده بطوری که از هم اکنون
مقتضای تحویل بذرمال برای سال زراعی
آتی می باشند. در سال زراعی آتی بایستی
نسبت به اقدام اصولی استفاده از کود
بذرمال تاکید شود.

محلول پاشی اسیدآمین

طرح جهش تولید در دیمزارهای استان زنجان

بدون تیمار

طرح جهش تولید در دیمزارهای استان زنجان

مزرعه گندم محلول پاشی شده با اسیدآمینه

مزرعه گندم شاهد

ضمناً استفاده از
ریزمغذی های
N.P.K+Zn
اسیدآمینه اثر بخشی
محسوس و مطلوبی
داشته است، خصوصاً در
مناطق که به لحاظ
تنش رطوبتی مشکل
نداشتند عالی جواب
داده و اثربخشی
شایانی در اجراء
عملکرد شاهد بودیم

مصرف بذر مال

عدم مصرف بذر مال

طرح جهش تولید در دیمزارهای استان زنجان

پروژه بذرمال استان اردبیل

در حوزه مرکز جهاد کشاورزی ایردموسی شهرستان سرعین قبل از اجرای طرح جهش در استان آلودگی به سیاهک با شدت بالا مشاهده می شد که پارسال از طریق طرح جهش تولید در دیمزارها موضوع را پیگیری کردیم و حتی دکتر کاظمی بزرگوار محقق گیاه پزشک از تهران به منطقه تشریف آوردند و موضوع را بررسی نمودند و مشخص شد **سیاهک پاکوتاه** می باشد که هم جو و هم گندم را آلوده می کرد و شدتش بالا بود. در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در تمامی جلسات طرح جهش توصیه گردید از **قارچکش دیویدند** بجای راکسیل استفاده نمایند و در پایان سال زراعی طبق بررسی منطقه توسط دکتر صفوی محقق گیاه پزشک مرکز تحقیقات استان مشاهده گردید مزارعی که از قارچکش دیویدند استفاده نموده اند، شدت آلودگی فوق العاده کنترل شده و ربطی به مصرف بذرمال نداشت.

طرحی تحقیقی و ترویجی با دعوت از دکتر صفوی روی جو دیم اجرا شد و در این تحقیق هم مشاهده گردید **در تیمار قارچکش دیویدند و بذرمال نسبت به سایر تیمار ها آلودگی مشاهده نگردید** و علیرغم وقوع طوفان و بادب زدگی مزرعه در اسفند ماه این تیمار بذرمال و قارچکش دیویدند حداقل ۵۰ کیلوگرم عملکرد بیشتری هم نسبت به سایر تیمارها داشت.

با احترام غلامی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
مدیریت جهاد کشاورزی سرعین
مرکز جهاد کشاورزی ایردموسی

عنوان طرح :

ایجاد سایت جامع الگویی تولیدی - ترویجی جو دیم در قالب طرح جهش تولید در مزارع دیم زار

(کشاورز - معاونت بهبود تولیدات گیاهی سازمان - مدیریت شبکه ترویج استان - ستاد اجرایی فرمان امام (ره) - مدیریت جهاد کشاورزی سرعین - مرکز جهاد کشاورزی ایردموسی سرعین)

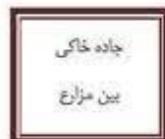
محققین: دکتر صفیر صفوی - مهندس صابر سیف امیری همکاران ستادی سازمان: خاتم دکتر نورالهی - دکتر غلامی - مهندس عاشری - مهندس نیک منشل

همکاران مدیریت سرعین: مهندس دادگر - مهندس رزمجو رییس مرکز: شهرام عزیزی کارشناس پهنه: - زارع: علی خلیل زاده

شهر: ایردموسی مختصات جغرافیایی مزرعه: 39 S 245823 4229034 ارتفاع از سطح دریا: ۱۶۸۲ تاریخ کشت: ۱۴۰۱/۸/۱۶ رقم کشت: سپند

کود مصرفی زمان کشت: سوپرفسفات تریپل ۵۰ - اوره ۵۰ کیلوگرم در هکتار

کروکی ایجاد سایت جامع الگویی تولیدی-ترویجی جو دیم سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

بدون قارچ کش و بدون بذر مال (شاهد)	راکسیل ۱/۵ در هزار	کریوکسین تیرام ۲ در هزار	دیویدند ۱ در هزار	کشت مستقیم بدون خاکورز	کشت مکانیزه کم خاکورز
طرح ۱	طرح ۲ (بذر مال، اثرات قارچ کش، کشت مکانیزه کم خاکورز)	طرح ۳	طرح ۴		

به طرف شهر سرعین

چادۀ آسفالت (کچران پولی)

به طرف شهر ایردموسی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان سرعین

جناب آقای مهندس داور داوردان
مدیر محترم جهاد کشاورزی شهرستان سرعین

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۵/۰۳
شماره: ۴۰۲۲۲۰/۳۷۲۰
پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران

با سلام:

احتراماً، پیرو نامه شماره ۴۰۲۲۲۰/۳۳۹۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۶، گزارش مرحله برداشت و عملکردی طرح بررسی و ارزیابی اثر تسوای قارچ کش بر پیشگیری و کنترل بیماری سیاهک پاکوتاه در جو در قالب طرح جهش تولید در مزارع دیم زار، به شرح ذیل جهت استحضار و صدور دستورات مقتضی به حضور ایفاد می گردد.

کرت ۱: بدون قارچ کش (شاهد): ۰.۸۵ تن در هکتار

کرت ۲: (اراکسیل ۱.۵ هزار): ۰.۹ تن در هکتار

کرت ۳ (کربوکسین تیرام): ۰.۸ تن در هکتار

کرت ۴ (دیودند ۱۰ هزار): ۰.۹۵ تن در هکتار

نظر زارع مجری طرح: در کرت استفاده از قارچ کش دیودند طبق مشاهدات عینی علایمی از بیماری سیاهک پاکوتاه مشاهده نشد. در حالی که در سایر کرت ها و شاهد در زمان خوشه دهی و رسیدگی این بیماری به صورت تک بوته قابل مشاهده بود.

نظر کارشناس مجری طرح: با توجه به تاخیر در سبز شدن بوته به علت وزش شدید باد و خاک گرفتنی سطح مزرعه (طوفان و وزش شدید باد در ۱۵ اسفند سال ۱۴۰۱) عملاً سطح سبز و ایجاد بوته با پنجه های کامل در سطح مزرعه رخ نداد. با این حال در بازدید میدانی در مرحله خوشه دهی و قبل از برداشت عملاً در تیمار دیودند خوشه آلوده به بیماری سیاهک پاکوتاه مشاهده نگردید در حالیکه در سایر تیمارها میوه کربوکسین تیرام خوشه های آلوده به صورت تک بوته قابل مشاهده بوده که نظر فنی و تخصصی، گزارش این طرح از طریق محقق محترم آقای دکتر صفوی آرایه خواهد گردید.

شهرام عزیزی
رئیس سازمان جهاد کشاورزی اردبیل

پروژه بذرمال استان اردبیل

شهرستان نیر

روستا : حاجی محمود

زارع : آقای عسگر سلیمی

تاریخ کاشت : ۱۴۰۲/۰۸/۱۵

بذر مصرفی : ۱۷۰ کیلو در هکتار

مساحت : ۴ هکتار

رقم : سه‌پند

عملکرد : از هر هکتار بذور بذرمال شده ۱۸۰۰

کیلوگرم محصول و از هر هکتار بذرمال نشده

۱۲۰۰ کیلوگرم محصول جو دیم برداشت شد

تاریخ برداشت : ۱۴۰۲/۰۴/۲۲

پروژه بذرمال استان آذربایجان شرقی

مزرعه گندم با تیمار بذرمال،
اسیدآمینه و سولفات روی

روستای زنجیربلاغ _ مزرعه سردار حسین زاده

مزرعه گندم بدون تیمار

روستای زنجیربلاغ _ مزرعه حمزه حسین زاده

آذربایجان شرقی تبریز

میزان مصرف بذر : ۱۲۰
کیلوگرم نوع بذر : صدرا
محصول سال قبل: نخود

پیش بینی عملکرد تیمار:
۱۲۰۰ کیلو گرم در هکتار

مزرعه شاهد : ۵۰۰ کیلو
گرم در هکتار

استان آذربایجان شرقی

تبریز

روستای گل تپه

مزرعه گندم : رقم باران

آقای رمضان نیک بخت روستای گل تپه

تراکم : ۱۸۰ کیلوگرم در هکتار

تغذیه : استفاده از کود های پایه اوره و

سوپر فسفات در زمان کاشت

و محلولپاشی با اسید آمینه و سولفات روی

و اوره در بهار

مبارزه با سن گندم و علف های هرز مزرعه

مزرعه گندم : رقم باران

آقای داود نیک بخت

تراکم : ۱۸۰ کیلوگرم در هکتار

تغذیه : استفاده از کود های پایه اوره

و سوپر فسفات در زمان کاشت

کود سرک در بهار

بدون محلول پاشی

استان آذربایجان شرقی

روستای گل تپه

مزرعه گندم : رقم باران

آقای رمضان نیک بخت

تراکم : ۱۸۰ کیلو گرم در هکتار

تناوب : آیش - گندم

تغذیه : استفاده از کود های پایه

اوره و سوپر فسفات در زمان کاشت

محللول پاشی یا اسید آمینه و

سولفات روی و اوره

مبارزه با سن گندم و علف های هرز

تاریخ محللول پاشی : ۱۴۰۲/۰۲/۰۶

مزرعه گندم : رقم باران

آقای یعقوب آقایی

تراکم : ۱۸۰ کیلوگرم در هکتار

تناوب : آیش - گندم

تغذیه : استفاده از کود پایه اوره

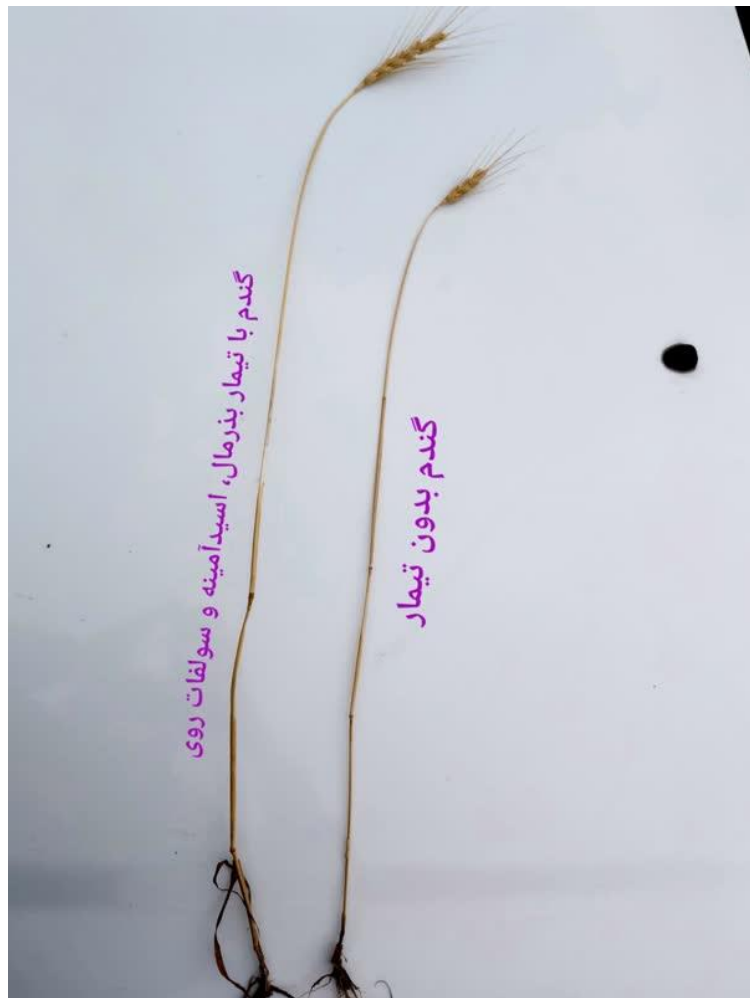
و سوپر فسفات در زمان

کشت و سرک بهاره

بدون محللول پاشی

**روند رشدی و مقایسه ریشه زایی در
مزرعه شاهد و مزرعه ای که از
کودهای بذر مال در هنگام کشت
استفاده کرده بود.**

پروژه بذرمال استان کردستان

سلام. در استان کردستان هیچ اثر سوئی از اختلاط بذرمال وقارچکش مشاهده نشده و اثرات مصرف بذرمال حاکی از افزایش عملکرد در مزارع طرح بوده که نتایج مستند آن عنقریب وبویژه در گزارش پایانی طرح آورده خواهد شد.

محمد صالح احمدی مدیر اجرایی طرح ومعاون بهبود تولیدات گیاهی کردستان

سلام. همکاران عزیز لطفا توجه بفرمایید

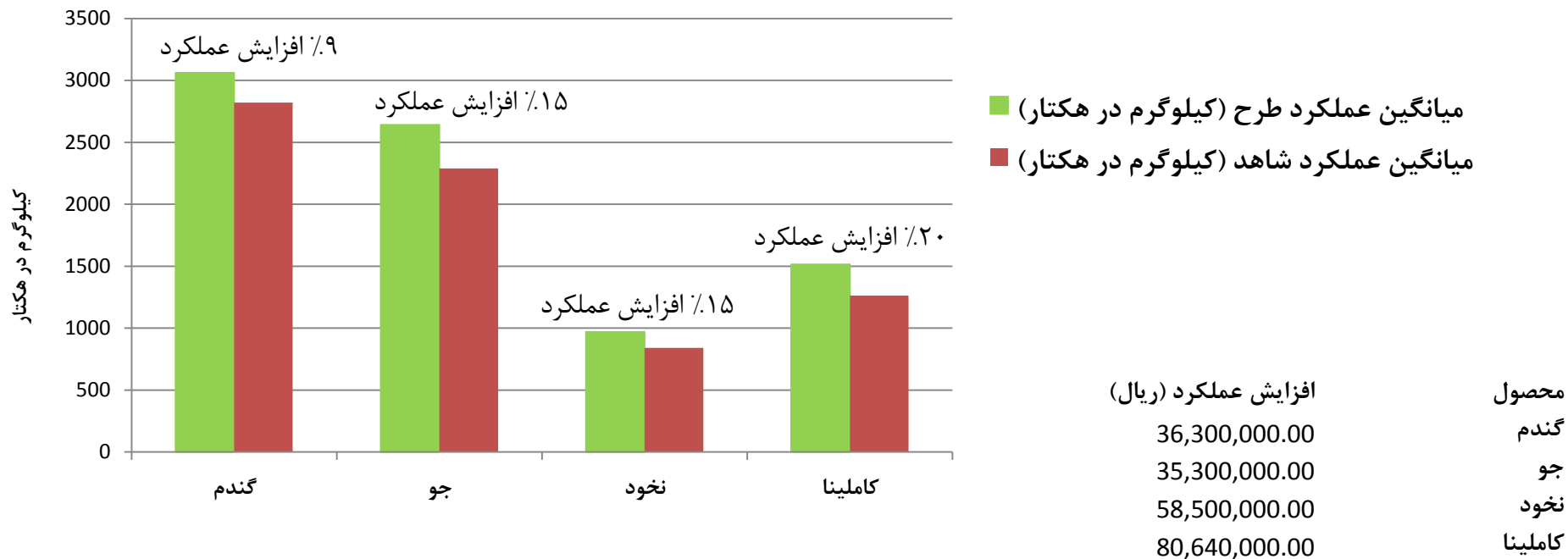
نباید اثرات عدم استفاده از سم دیویدند در مناطق مرتفع و به تبع توسعه سیاهک وهمچنین اثرات جاکاری در مزارع را که ناشی از ریزش کمباینها شده وبذور سبز شده و باعث مشاهده سیاهک پنهان در مزارع شده به پای اثر اختلاط بذرمال وقارچکش انداخت و اثرات مثبت طرح را زیر سوال برد.

احمدی. کردستان.

پروژه بذرمال استان لرستان

نتایج عملکرد استفاده از بذرمال در طرح جهش تولید در دیمزارها در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

* هزینه کودبذرمال به ازای هر هکتار غلات ۴۵۰۰۰۰ ریال

پروژه بذرمال استان لرستان

نتایج عملکرد استفاده از بذرمال در **گندم** در طرح جهش تولید در دیمزارها در سال زراعی ۱۴۰۱-۴۰۲

ردیف	شهرستان	مرکز خدمات	نام کشاورز	کارشناس مجری	سطح(ه)	عملکرد(کیلوگرم/هکتار)		درصد افزایش
						طرح	شاهد	
۱	کوهدشت	خوشناموند	علی شهبازی	وجیهه اکبری مجد	۳.۲	۳۰۳۱	۲۸۹۰	۵
۲		اشتره گل گل	حمیدرضا نورعلی	سپیده گراوند	۵.۹	۳۹۸۳	۳۵۳۰	۱۳
۳		اشتره گل گل	بابانازار گراوند	سپیده گراوند	۴.۶	۳۹۰۰	۳۶۵۰	۷
۴		اشتره گل گل	فتح اله حدادی	سپیده گراوند	۰.۶	۳۲۲۰	۳۰۷۰	۵
۵		اشتره گل گل	ساسان گراوند	اطمه خرم آبادی	۱	۲۷۹۵	۲۵۴۰	۱۰
۶		خوشناموند	علی محمد میرزایی	صبا زارع	۱	۲۹۰۰	۲۷۰۰	۷
۷		اشتره گل گل	قدرت قاسمی	سپیده گراوند	۱.۱	۳۹۶۵	۳۷۴۵	۶
۸		اشتره گل گل	قدمعلی نورعلی	مرضیه هادی فر	۶.۶	۳۵۹۰	۳۵۰۰	۳
۹		خوشناموند	نجم الدین بهرامی	حمید ازادبخت	۳.۶۴	۳۴۳۴	۲۹۰۰	۱۸
۱۰		خوشناموند	علی مرادی	علی میناپور	۷	۳۱۴۳	۲۹۰۰	۸
۱۱		درب گنبد	میرزامراد میرزائی مهر	بهراد اسدی	۱.۷	۲۶۱۸	۲۴۴۰	۷
۱۲		درب گنبد	امیدبک درویشی	روح اله شکری	۴	۳۰۱۵	۲۹۲۰	۳
۱۳	پلدختر	جایدر	حسین مرادی	لیلا فریدونی	۸.۶	۲۹۸۸	۲۷۵۲	۹
۱۴		جایدر	مرتضی نظری کیا	منوچهر جعفری	۱.۹	۳۱۵۸	۲۷۹۵	۱۳
۱۵		جایدر	کرم رضا افرونگ	صدیقه میر	۱.۳	۴۰۸۰	۳۷۶۰	۹
۱۶		معمولان	احمد شاکرمی	پگاه امید زاده	۴	۳۷۰۰	۳۳۴۵	۱۱
۱۷	چگنی	مرکزی	ارمان احمدی چگنی	مینا سپهوند	۲	۱۷۵۰	۱۵۵۰	۱۳
۱۸		ویسیان	اسد گردابی	احسان برزویی	۳.۵	۳۲۳۴	۲۸۹۵	۱۲
۱۹		ویسیان	حسام فتح الهی	خاتون عربان	۱۵	۲۶۱۰	۲۴۰۰	۹
۲۰		شاهیوند	حاجی حسین طرهانی	فاطمه براریان	۲	۲۹۷۵	۲۷۶۵	۸
۲۱	خرم آباد	کمالوند	حمید ملک احمدی	طاهره بهاروند	۰.۹۱	۱۹۷۸	۱۸۷۰	۶
۲۲		کمالوند	ذبیح اله رحیمی	نیلوفر امیرپورامرای	۶.۴	۲۰۳۱	۱۸۵۰	۱۰
۲۳		دیناروند	سیدمجتبی مرتضوی	فرحناز مرتضاییان	۲	۲۵۰۰	۲۳۲۰	۸
۲۴		گریت	ناصر جلالی	پروژه حیدری	۱.۵	۳۴۳۳	۳۱۰۰	۱۱
۲۵		رباط	علی اسواری	سمیه کاظمی	۲	۳۰۰۰	۲۷۰۰	۱۱
۲۶		حشمت آباد	محمد خادمی	حسن سالاروند	۱	۲۶۰۰	۲۴۵۵	۶
میانگین عملکرد طرح، شاهد و درصد افزایش								
						۳۰۶۲	۲۸۲۰	۹

پروژه بذرمال استان لرستان

نتایج عملکرد استفاده از بذرمال در **جو** در طرح جهش تولید در دیمزارها در سال زراعی ۱۴۰۱-۴۰۲

ردیف	شهرستان	مرکز خدمات	نام کشاورز	کارشناس مجری	سطح(ه)	عملکرد(کیلوگرم/هکتار)		درصد افزایش
						طرح	شاهد	
۱	کوهدشت	خوشناموند	پاپی علی زکی پورمنفرد	فاطمه امرایی	۳	۳۴۵۸	۳۲۷۰	۶
۲	کوهدشت	خوشناموند	عباس نوروزی	صبا زارع	۳	۲۳۹۰	۲۱۰۰	۱۴
۳	کوهدشت	اشتره گل گل	احمد تیموری	هانیه طهماسبی	۲	۲۴۰۰	۲۰۹۰	۱۵
۴	چگنی	ویسیان	اکبر جودکی	احسان برزویی	۳	۲۷۱۳	۲۵۲۰	۸
۵	چگنی	مرکزی	عبدالرضا احمدی چگنی	سیده منظر موسوی نصر	۱	۲۷۰۰	۲۴۱۵	۱۲
۶	خرم آباد	دیناروند	جهانبخش عمادی کیا	معصومه احسانی کیا	۲	۱۹۰۹	۱۶۲۰	۱۸
۷	خرم آباد	کمالوند	حامد خسروی	نیلوفر امیرپور امرایی	۱	۲۱۷۹	۱۸۱۰	۲۰
۸	دورود	کاغه جنوبی	سید محمود موسوی	ناصر باجلوند	۲	۲۶۶۷	۲۴۹۰	۷
میانگین عملکرد طرح، شاهد و درصد افزایش								
						۲۶۴۲	۲۲۸۹	۱۵

نتایج عملکرد استفاده از بذرمال در **نخود** در طرح جهش تولید در دیمزارها در سال زراعی ۱۴۰۱-۴۰۲

ردیف	شهرستان	مرکز خدمات	نام کشاورز	کارشناس مجری	سطح (ه)	عملکرد (کیلوگرم/هکتار)		درصد افزایش
						طرح	شاهد	
۱	کوهدشت	درب گنبد	سامان قلندری	روح اله شکری	۱.۲۵	۹۶۰	۷۵۰	۲۸
۲		طرحان	فرج اله میری	میترا صادقی	۱	۱۵۴۷	۱۲۳۰	۲۶
۳		اشتره گل گل	محمدجواد شیراوند	فاطمه شیراوند	۰.۵	۹۸۵	۸۹۰	۱۱
۴		خوشناموند	علی میرزاییان	زهرا علی کرمی	۲	۸۵۰	۷۴۵	۱۴
۵		اشتره گل گل	خیرمرداد شیراوند	فاطمه شیراوند	۳.۵	۱۵۷۵	۱۳۵۰	۱۷
۶		کوهنانی	جمشید درخشان راد	هدایت اکبری	۱.۵	۹۰۵	۸۳۲	۹
۷	پلدختر	جایدر	علی حسن رفیعی پور	مستانه میرزایی	۱	۹۴۰	۷۸۰	۲۱
۸		چمشک	اسد ولی پور	شهین مرادی پور	۴	۷۰۰	۶۵۰	۸
۹	چگنی	مرکزی	سعید امیری	سیده منظر موسوی نصر	۲	۹۰۰	۷۳۰	۲۳
۱۰		مرکزی	فرزاد بهرامی ناوه کش	سپیده چاری پور	۴.۵	۱۰۰۰	۸۸۰	۱۴
۱۱		شاهپوند	رستم بک میربک	حسین صداقتیان	۳	۷۰۰	۶۳۰	۱۱
۱۲		گریت	ناصر سیفی پور	فیروزه حیدری	۲.۶	۱۱۵۳	۹۷۰	۱۹
۱۳	خرم آباد	زاغه	صدیدمحمد میخک بیرانوند	زهرة رستمی	۲.۵	۷۹۰	۶۴۵	۲۲
۱۴		قائدرحمت	احمد دالوند	هام الواری نژاد	۲	۷۵۰	۶۸۰	۱۰
۱۵		خاوه	رحیم شیخیان مفرد	آمنه رستمیان موسیوند	۰.۹۳	۹۶۷	۸۴۲	۱۵
میانگین عملکرد طرح، شاهد و درصد افزایش								
						۹۷۰	۸۴۰	۱۵

پروژه بذرمال استان لرستان

نتایج عملکرد استفاده از بذرمال در **کاملینا** در طرح جهش تولید در دیمزارها در سال زراعی ۱۴۰۱-۴۰۲

ردیف	شهرستان	مرکز خدمات	نام کشاورز	کارشناس مجری	سطح(ه)	عملکرد(کیلوگرم/هکتار)		درصد افزایش
						طرح	شاهد	
۱	کوهدشت	درب گنبد	فریده صفری	روح اله شکری	۳.۰	۱۵۰۰	۱۳۴۰	۱۲
۲		خوشناموند	بهروز کونانی	مهتاب شهبازی	۶.۰	۱۵۸۳	۱۳۹۰	۱۴
۳		اشتره گل گل	حسین مراد شیراوند	فاطمه شیراوند	۰.۸	۱۲۰۰	۱۰۸۵	۱۱
۴	خرم آباد	کمالوند	امیر بیرانوند	طاهره بهاروند	۵.۰	۱۶۸۰	۱۵۴۵	۹
۵		ده پیر	شهریار سیفی	ینب روزبهانی	۱.۰	۱۳۰۰	۱۲۳۰	۶
۶	رومشکان	سوری	صیدجعفر ملکی	حمزه عزیزی	۲.۰	۱۱۵۰	۹۸۰	۱۷
میانگین عملکرد طرح، شاهد و درصد افزایش								
						۱۵۱۴	۱۲۶۲	۲۰

تغذیه بهینه گیاهی با محلول پاشی اسید آمینه، NPK و مصرف کود بذرمال

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان تهران

جمهوری اسلامی ایران
مهار تورم، رشد تولید

شماره: ۱۴۰۲/۱/۸۷۱۲/ص

تاریخ: 1402/05/31

پیوست: ندارد

جناب آقای مهندس مهاجر معاون محترم وزیر در امور زراعت

موضوع: مصرف کود بذر مال

با سلام

احتراماً؛ عطف به نامه شماره 109928 مورخ 1402/5/29 منضم به نامه شماره 10385/730 مورخ 1402/5/28 آقای دکتر رنجبر اقدم رئیس سازمان حفظ نباتات کشور در خصوص شبهات موجود در مصرف کود بذر مال همراه با قارچ کش به استحضار می رساند سال گذشته مقدار 4700 کیلوگرم بذر مال در 1200 تن بذر گندم و جو مصرف شد که گزارشات افزایش میزان عملکرد و رضایت بهره برداران از کاربرد کود مذکور به دفعات حضورتان ارایه گردیده و یک مورد گزارشی مبنی بر طغیان آفات و بیماریهای بذری از قبیل سیاهک و ... به این سازمان واصل نشده است علیهذا پیرو نامه شماره 1402/1/7817/ص مورخ 1402/5/18 جهت کشت سال زراعی جدید 1030 تن بذر رسمی گندم و جو تدارک دیده شده است که درخواست می شود کود مورد نیاز قبل از فراوری و کشت به استان اختصاص یافته تاکشاورزان از مزایای آن بهره مند گردند.

لطف الله رضایی
معاون بهبود تولیدات گیاهی

رونوشت: جناب آقای مهندس فرامک عزیز کریمی مدیر کل محترم دفتر امور غلات و محصولات اسامی - جهت استحضار
جناب آقای محمد رضا قاسمی رئیس محترم سازمان - جهت استحضار
سرکار خاتم فرانک قهرمانفرید مدیر محترم حفظ نباتات - جهت اطلاع

پروژه بذرمال استان چهارمحال و بختیاری

سلام و درود خدمت جنابعالی

چنانچه مصرف بذرمال تاثیر منفی بر سموم قارچکش داشته باشد طبیعتا می بایست بیماری سیاهک در مزارع داشته باشیم که در فصل خرید تضمینی گندم بجز موارد انگشت شماری در استان که ناشی از استفاده از بذور خودمصرفی و عدم ضدعفونی بود موارد دیگر مشاهده نگردید. ضمنا گزارشات کارشناسان و بازدیدهای گروه کارشناسی سازمان حاکی از تاثیر مثبت استفاده از بذرمال در بهبود رشد و عملکرد گیاه می باشد و در هیچ موردی گزارشی مبنی بر تاثیر منفی بذرمال بر قارچکش ضدعفونی بذور وجود ندارد.

البته سازمان حفظ نباتات کشور نیز مصرف راکسیل را ممنوع اعلام کرد که احتمالا چنانچه سیاهکی هم مشاهده گردید ناشی از مقاومت بیماری به این سم می باشد.

سعیدی _ چهارمحال و بختیاری

اثرات اجرای طرح جهش تولید در دیمزارها از نظر مجریان طرح در استان ها

الف - آثار اقتصادی :

- افزایش درآمد کشاورزان از اراضی دیم (با افزایش ۱۵ الی ۲۰ درصد تولید در واحد سطح در مقایسه با مزارع شاهد)
- پایداری تولید در اراضی دیم و کاهش ریسک با برنامه ریزی دقیق
- توزیع عادلانه یارانه ها در بخش کشاورزی
- ایجاد انگیزه برای کشاورزان جهت سرمایه گذاری بیشتر در اراضی دیم

ب - آثار فنی :

- اجرای کشاورزی حفاظتی با تاکید بر حفظ بقایای گیاهی یکی از نکات مفید این طرح بوده که هم منجر به افزایش حاصلخیزی خاک و هم باعث کاهش فرسایش خاک در اراضی دیم گردیده است.
- ایجاد توازن در تناوب زراعی محصولات زراعی در اراضی دیم
- افزایش کیفیت محصولات زراعی دیم با تامین کود بذر مال و اسید آمینه و کود پایه کاشت و مصرف ۸۰٪ کود ازته و همچنین مصرف کود فسفاته در هنگام کاشت
- تولید بخشی از علوفه مورد نیاز کشاورزان و تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی و دامی

ج - آثار اجتماعی :

ایجاد اشتغال و فرصت‌های شغلی جدید برای کارشناسان بخش و کشاورزان در اراضی دیم
افزایش توان مالی کشاورزان و بهبود معیشت
فزایش انگیزه کاری و رغبت برای کارشناسان و مروجین مستقر در مراکز جهاد کشاورزی دهستانها و
حضور پر رنگ کارشناسان در مزارع و همراهی با کشاورزان در راستای انتقال دانش و یافته های جدید
اجرای طرح جهش تولید با هدف توزیع عادلانه یارانه ها در بخش کشاورزی ، ایجاد فرصت های شغلی
جدید ، استفاده از ظرفیت های بالقوه موجود در اراضی دیم ، خود کفایی در تولید محصولات مختلف (
دانه های روغنی ، نباتات علوفه ای ، غلات و ...)
استقبال روستائیان و کشاورزان مناطق محروم استان از اجرای این طرح
با پیگیرهای وزارتخانه مبنی بر حمایت بیمه ای از تولید محصولات دیم ، امید کشاورزان به صندوق بیمه
محصولات کشاورزی افزایش یافته و کشاورزان دیمکار رغبت زیادی برای بیمه نمودن محصولات از خود
نشان میدهند

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در استان سمنان

اجرای این طرح باعث پیشبرد اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و همچنین توانمند سازی اقتصاد روستایی با تثبیت اشتغال پایدار روستائیان و جلوگیری از مهاجرت آنان و حاشیه نشینی در کلان شهرها توسط اشتراک گذاری تجربیات بهره برداران، کارشناسان و محققین در بخش کشاورزی شده است. که به اختصار موارد ذیل مطرح می گردد:

- ۱- اشتغال زایی مستقیم و غیرمستقیم در منطقه و به کارگیری نیروهای جوان و متخصص محلی و حضور مستمر آن ها در مزارع تحت پوشش و آموزش به کشاورزان.
- ۲- افزایش عملکرد و درآمد کشاورزان منطقه با توجه به آموزش ها و نظارت های انجام شده و توزیع رایگان بذرمال و دیگر کودهای موثر (سولفات پتاسیم و NPK) در طرح جهش تولید در دیمزارها.
- ۳- افزایش سطح بیمه محصولات کشاورزی به دلیل وجود یارانه بیمه و کمک به کشاورزان دیم کار.
- ۴- ورود ادوات جدید و مناسب دیم به منطقه با توجه به ارائه تسهیلات به متقاضیان .
- ۵- آگاه سازی کشاورزان نسبت به مزایای کشت مستقیم، حفظ بقایای گیاهی، کشت عمود بر جهت شیب، جهت .حفظ بافت و رطوبت خاک، افزایش حاصلخیزی و مواد آلی و جلوگیری از فرسایش خاک که منجر به افزایش این موارد در منطقه شده است.
- ۶- زیر کشت رقتن بخشی از اراضی آیش توسط گیاهان تیره لگومینوزه مانند ماش و برگرداندن آن به خاک و کمک به حاصلخیزی اراضی.
- ۷- افزایش کشت گیاهان علوفه ای در منطقه جهت حفظ مراتع و کاهش چرای مراتع.
- ۸- ایجاد پایگاه های نوآوری و ترویج روش ها و شیوه های نوین کشت و کشت ارقام جدید در مزارع ترویجی جهت معرفی بهترین ارقام در سال های آینده به کشاورزان.
- ۹- ورود پهباد به منطقه و استفاده از آن در مناطق صعب العبور جهت مبارزه با عوامل خسارتزای گیاهی
- ۱۰- افزایش حدود ۱۸-۱۰ درصدی عملکرد محصولات زراعی بخصوص گندم ، جو و کلزا و کاملینا
- ۱۱- ورود محصولات جدید روغنی و علوفه ای
- ۱۲- بستر سازی اجرای الگوی کشت در منطقه
- ۱۳- استفاده از پتانسیل دیمزارها و مزارع کم بازده که گاها طی سالها انتفاعی نداشته اند.
- ۱۴- افزایش میزان استفاده از بذور رسمی به جای بذور خود مصرفی

اقتصادی:

- افزایش عملکرد از ۵ تا ۳۳ درصد در مزارع طرح نسبت به غیر طرح
- افزایش درآمد تقریبی ۵۶۶ میلیارد تومانی برای دیمکاران به دنبال افزایش عملکرد
- تغییر الگوی کشت خصوصاً در گیاهان دارویی توسعه کشت مکانیزه در اراضی دیم
- کاهش مصرف بذر
- در نهایت کاهش هزینه های تولید و افزایش درآمد زارعین

اجتماعی:

حضور کارشناسان که از محل طرح در مزارع دیم استان به کار گرفته شده اند توصیه های فنی در ارتباط با محصول توسط کارشناسان که سبب رضایت بهره برداران شده است.

فنی:

- تامین برخی از نهاده ها از جمله کود بذرمال، N.P.K و سولفات پتاسیم
- تخصیص خودرو
- اعتبار به منظور برگزاری کارگاه های آموزشی و مبارزه با عوامل زیان رسان
- یارانه بیمه ۱۰۰ و ۱۵۰ هزارتومانی برای گیاهان زراعی و دارویی
- اجرای پایگاه نوآوری و انتقال یافته های تحقیقاتی به کشاورزان
- توسعه کشاورزی حفاظتی
- در نظر گرفتن تسهیلات ۴ درصدی جذب ادوات که سبب تجهیز ناوگان مکانیزاسیون و ارتقاء درجه مکانیزاسیون در مزارع دیم گردیده
- آموزش کشاورزان و تبدیل اراضی آیش به تناوب موجب مهارت فنی کشاورزان و عملکرد بیشتر مزارع شده است.

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در خراسان رضوی

وع: پاسخ به اثرات اجرای طرح جهش تولید در دیمزارها

سلام علیکم

با احترام بازگشت به نامه شماره ۱۰۶۰۸۱ مورخه ۱۴۰۲/۵/۲۵ با موضوع اثرات اجرای طرح جهش تولید در دیمزارها به استحضار می‌رساند متأسفانه مزارع این استان در سال زراعی گذشته با متوسط بارندگی ۱۱۰ میلی‌متر در معرض خشکسالی بسیار شدید قرار گرفت به طوری که به بجز شهرستان قوچان، محصولات سایر شهرستان‌های دیم خیز به مرحله برداشت نرسیده و یا از عملکرد مطلوبی برخوردار نشدند. لذا با توجه به تلاش همکاران و پروژه‌های بسیار موثر طرح و تاثیر مثبت آن در مرحله کاشت (سبز یکنواخت و رشد روبشی بهتر نسبت به سایر مزارع) اثرات اجتماعی و اقتصادی اجرای طرح به شرح ذیل به حضور ارسال می‌گردد:

۱- با توجه به کمبود ادوات خصوصاً در مناطق دیمزار استان، تسهیلات طرح با نرخ کارمزد پایین در افزایش سطح کشت مکانیزه، و حفاظت از خاک بسیار موثر است

۲- استفاده از بذر مال و تغذیه موجب افزایش سرعت جوانه زنی و رشد بهتر گیاه و نهایتاً افزایش عملکرد و درآمد کشاورزان دیمکار می‌گردد

۳- با توجه به اینکه استان خراسان رضوی یکی از مناطق مستعد توسعه گیاهان دارویی است و توسعه آن اثرات مثبت اجتماعی و اقتصادی را به دنبال دارد.

۴- افزایش کشت حبوبات و علوفه استان و افزایش درآمد کشاورزان با توسعه پروژه آیش زرد به سبز

۵- جلوگیری از فرسایش آبی و حفاظت از خاک با توسعه کشت عمود بر شیب

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در آذربایجان غربی

موضوع: اثرات اجرای طرح جهش تولید در دیم زارها

با سلام، احتراماً عطف به نامه شماره ۱۰۶۰۸۱ مورخه ۱۴۰۲/۵/۲۵ اثرات اجرای طرح جهش تولید در

دیم زارها در این استان، جهت تداوم طرح مذکور به شرح ذیل برای استحضار ایفاد می گردد:

• با توجه به نگاه ویژه طرح جهش تولید به اراضی دیم حفظ مالکیت اراضی دیم به امر مهمی در بین کشاورزان شده است. • با توجه به پتانسیل موجود در دیم زارهای استان و حمایت های ویژه دست اندرکاران طرح در دو سال اخیر باعث شده کشت در دیم زارها از رونق بیشتری برخوردار باشد. • اجرای برنامه های آموزشی، فنی و حمایتی برای کشاورزان طرف قرارداد طرح جهت افزایش عملکرد در واحد سطح با توجه به محدودیت های بارندگی سبب کاهش مهاجرت تعدادی از کشاورزان دیم کار به شهرها و تداوم فعالیت های کشاورزی با عنایت به ادامه حمایت های ویژه طرح مذکور گردد. • ایجاد اشتغال برای تعدادی از کارشناسان نظام مهندسی	الف: آثار اجتماعی طرح

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در آذربایجان غربی

ب: آثار اقتصادی	• افزایش راندمان عملکرد در واحد سطح • افزایش ضریب مکانیزاسیون به دلیل واگذاری ادوات دنباله بند • رونق اقتصادی منطقه با توجه به وسعت دیمکاری و حمایت های ویژه طرح در شهرستانها • افزایش ادوات کاشت و داشت در مناطق کم برخوردار • افزایش اطلاعات و آگاهی کشاورزان منطقه از طریق برگزاری کلاسهای آموزشی و ترویجی • افزایش چشمگیر سطوح بیمه در اکثر محصولات دیم (طی دو سال اجرای طرح) • ایجاد انگیزه برای کارشناسان پهنه و ستادی • ترویج کشت مستقیم، کاهش عملیات خاکورزی، رعایت تناوب، معرفی ارقام جدید، افزایش تنوع محصول، • ترویج استفاده از کودهای بلدرمال و محلولپاشی • کاهش هزینه های تولید با توجه به تخصیص و توزیع انواع کودهای ریزمغذی، پرداخت تسهیلات کم بهره به ادوات، رعایت توصیه های فنی جهت اجرای بهینه عملیات زراعی، رغبت کشاورزان طرف قرارداد طرح در جهت اجرای پیشبرد اهداف طرح را مضاعف نموده است

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در آذربایجان غربی

ج: آثار فنی	• ترغیب کشاورزان به پیروی از اصول فنی با مشاهده عملکرد کمی و کیفی مزارع تحت پوشش طرح • تغییر الگوی کشت و افزایش کشت های پاییزه و انتظاری در بیشتر محصولات زراعی دیمی با توجه به محدودیت های بارندگی • رواج اجرای تناوب گیاهان علوفه ای، دارویی و دانه های روغنی با غلات به جای تناوب غلات – آیش • افزایش ضریب نفوذ و دانش بهره برداران دیم • معرفی ارقام جدید و افزایش تنوع محصول، ترویج استفاده از کود بذر مال و محلولپاشی • اولویت قرار دادن کشاورزان پیشرو و شرکت های تولید و فراوری بذر و .... جهت استفاده از تسهیلات کم بهره، کمک های بلاعوضی، نهاده های کشاورزی و ...

با سلام و احترام

ضمن آرزوی توفیق الهی و خدا قوت ، بازگشت به نامه شماره ۱۰۶۰۸۱ تاریخ ۱۴۰۲/۵/۲۵ ، اثرات اجرای طرح جهش تولید در دیمزارهای استان قزوین به شرح ذیل جهت استحضار و دستور بهره برداری لازم ایفاد می گردد.

۱- افزایش سطح دانش و تجربیات کشاورزان دیمکار از طریق برگزاری کلاسها و بازدیدهای آموزشی
۲- افزایش ضریب مکتبیزاسیون در دیمزارها از طریق خرید ادوات کشاورزی توسط کشاورزان طرف قرارداد طرح با استفاده از تسهیلات بانکی

۳- رعایت تناوب مناسب در دیمزارها با توسعه کشت حبوبات ، گیاهان روغنی ، علوفه ای و دارویی در راستای کشاورزی پایدار
۴- افزایش میزان ماده آلی خاک و کاهش فرسایش خاک و حفظ رطوبت خاک با اجرای روش خاکورزی حفاظتی (کشت مستقیم ، کم خاکورزی و حفظ بقایای گیاهی)

۵- استفاده از بذور جدید اصلاح شده یا پتانسل تولید بالا و متحمل به خشکی
۶- شناسایی ارقام جدید و سازگار با شرایط اقلیمی دیمزارهای استان با اجرای پایگاه های نوآوری و معرفی ارقام مناسب به دیمکاران

۷- مبارزه بموقع و موثر با عوامل زیان رسان در محصولات دیم (علفهای هرز ، آفات و بیماریها)
۸- آشنایی کشاورزان با اصول تغذیه مناسب محصولات زراعی دیم و انجام محلولپاشی کودها در زمان مناسب و مصرف بذر مال
۹- افزایش میزان بهره وری از کلیه عوامل تولید از قبیل آب ، خاک ، کودهای شیمیایی و آلی و...
۱۰- انتقال آخرین یافته های علمی و تحقیقاتی کشاورزی در حوزه دیم به به کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی و نظام مهندسی کشاورزی فعال در طرح جهش تولید با برگزاری دوره های آموزشی توسط اساتید برجسته دیم کشور
۱۱- ایجاد اشتغال برای کارشناسان نظام مهندسی علاقمند به شرکت در طرح و همچنین افزایش دانش تجربی ایشان با حضور در دوره های آموزشی و بازدید از مزارع طرح جهش تولید در دیمزارها
۱۲- افزایش میزان عملکرد محصولا دیم در واحد سطح و افزایش تولید و در نهایت افزایش میزان درآمد دیمکاران و بهبود

وضعیت معیشتی آنها

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در لرستان

فنی:

- ورود گیاهان جدید در طرح باعث افزایش تعادل بخشی به تناوب بخصوص در مناطق گرم استان مانند کوهدشت گردید.
- افزایش قابل توجه دستگاه‌های کاشت، داشت و برداشت دیم و نقش بارز آنها در افزایش ضریب مکانیزاسیون.
- افزایش قابل توجه سطح زیر کشت دانه‌های روغنی و تولید مناسب آنها.
- ورود گیاهان علوفه‌ای و تأمین حجم قابل توجهی از نیاز علوفه دام استان.
- با توجه به مصرف کودهای بذرمال، اسیدآمین و NPK در طرح، این امر باعث آشنایی کشاورزان با این نوع تولیدات و نقش آنها در افزایش تولید گردیده به نحویکه در مزارع آبی و سایر مزارع خارج از طرح توسط کشاورزان استفاده می‌گردند.
- اجرای کارگاه‌های آموزشی باعث افزایش ضریب نفوذ دانش فنی به مزارع و تغییر نگرش قابل توجه به کشت دیم شده است.

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در لرستان

اجتماعی:

- اعطای تسهیلات کم بهره جذب ادوات و کودهای رایگان باعث رضایت مندی جامعه روستایی از جهاد کشاورزی و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) شده است.
- تدقیق نسبی آمار محصولات زراعی دیم با توجه به الزام ثبت در سامانه

اقتصادی:

- افزایش حداقل ۱۰ درصدی درآمد خانوار روستایی متکی به کشت دیم
- افزایش اشتغال‌های جانبی در سطح روستا به خاطر تنوع بخشی در کشت دیم مانند چیدن گل گلرنگ و ...
- به کارگیری بخش قابل توجهی از فارغ التحصیلان بخش کشاورزی در طرح

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در **مرکزی**

-آثار اقتصادی طرح :

۱-افزایش تولید در واحد سطح و افزایش درآمد زارعین طبق جدول ذیل:

محصول	سطح کشت	میزان افزایش تولید (کیلوگرم در هکتار)	افزایش تولید کل (تن)	درآمد کشاورزان (میلیارد ریال)
گندم	۸۰۲۰۰	۱۷۰	۱۳۶۳۴	۲۰۴۵
جو	۱۱۳۴۵	۱۳۷	۱۵۵۴	۱۷۹
نخود	۵۲۱۵	۷۰	۳۶۵	۱۶۴
عدس	۱۰۱۳	۱۷	۱۷	۱۰
کاملینا	۱۶۰۲		۴۰۵	۱۳۳

۲-گیاه کاملینا محصول جدیدی است که در اراضی کم بازده دیم استان مرکزی کشت شده است که میانگین هکتاری ۳۸۰ کیلوگرم عملکرد داشته که با قیمت مصوب تعیین شده صرفه اقتصادی خوبی برای کشاورزان داشته.

آثار اقتصادی، اجتماعی، فنی و سایر موارد ناشی از اجرای طرح جهش تولید در **مرکزی**

-آثار اجتماعی طرح:

۱- جهت برداشت و وجین و عملیات داشت محصولات طرح جهش تولید از لحاظ نیاز به نیروی کارگری و حضور دایم علاوه بر حضور حداکثری زارعین در منطقه، کاهش مهاجرت ها را در پی داشته و با توجه به نیاز کارگری برخی محصولات از جمله حبوبات و گیاهان دارویی جهت کارگران فصلی روستاها ایجاد شغل و کسب درآمد بیشتر مینماید که در نهایت منجر به انسجام خانواده ها و حضور افراد در روستا میگردد.

۲- پرداخت تسهیلات جهت خرید دنباله بندها و ماشینهای کاشت، داشت و برداشت موجب پایداری اشتغال ۱۹۰ نفر شده است.

-آثار فنی طرح:

۱- افزایش درجه مکانیزاسیون در دیمزارها.

۲- معرفی گیاهان جدید در تناوب از جمله کاملینا.

۳- افزایش سطح آگاهی و دانش فنی زارعین در خصوص تغذیه، تناوب، کشاورزی حفاظتی و روشهای کاشت.

- مبارزه با علفهای هرز، آفات مزارع غلات در سطح وسیع با حضور فعالانه کارشناسان در مزارع
- تشکیل اکیپ‌های نظارت بر برداشت با مشارکت بخش خصوصی با هدف کاهش ضایعات و ریزش محصول
- پوشش حداکثری بیمه محصولات تحت پوشش طرح و پرداخت غرامت به کلیه خسارت دیدگان با توجه به خشکسالی حادث شده در دو سال گذشته

نتایج اجرای طرح در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲

- این ابر طرح در سال جاری در ۲۱ استان و ۲۲۸ شهرستان، ۱۰۹۷ دهستان، ۱۷۳۸۵ روستا با تعداد ۴۱۰۶۴۸ کشاورز دیمکار اجرا گردید.
- در سال جاری با توجه به برنامه ۴.۲ میلیون هکتار کشت طرح جهش تولید در دیمزارها، تولیدی بیش از ۵.۴ میلیون تن به دست آمده است.
- میانگین عملکرد مزارع طرح ۱۳۲۴ و مزارع خارج از طرح ۹۷۳ کیلوگرم در هکتار می باشد. به عبارتی با توجه به مجموعه اقدامات فنی و حمایتی، عملکرد بیش از ۳۵٪ رشد داشته است، همچنین نسبت به سال گذشته این عدد ۴۰٪ می باشد.
- ارزش کل تولیدات (به قیمت گندم) بیش از ۸۲ همت می باشد. افزایش تولید ناشی از ارتقاء بهره وری معادل ۱.۴۶ میلیون تن و ارزش آن به قیمت هر کیلو گندم ۱۵ هزار تومان معادل ۲۲ همت است.
- برای تامین ۱.۴۶ میلیون تن گندم از طریق واردات با قیمت تمام شده اعلامی گمرک جمهوری اسلامی ایران در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۲، مبلغی معادل ۶۴۳ میلیون دلار معادل ۳۲ همت نیاز می باشد.

نکات کلیدی و اجرایی در طرح

- ۱- تشکیل هفتگی جلسات کمیته اجرایی با حضور رییس سازمان، مدیر کل ستاد اجرایی، بانک ملی، صندوق بیمه و ... و همچنین کمیته فنی پیشرفت فیزیکی با حضور معاون بهبود تولیدات گیاهی و نماینده دستگاه های مرتبط با طرح
- ۲- ارسال بموقع گزارشات هفتگی و دقت در صحت آمار و ثبت به هنگام در سامانه دیمزار
- ۳- بکارگیری کارشناسان جذب موقت درستاد استان برای امور طرح
- ۴- ممانعت جدی از جابجایی کارشناسان پهنه فعال در طرح
- ۵- اجرای دقیق پروژه ها برای حصول نتیجه نهایی و افزایش تولید از جمله (کشت مستقیم بدون شخم، کشت عمود بر شیب مزرعه، تبدیل آیش زرد به سبز با کشت محصولات تناوبی، استفاده از کود های پایه NPK و اصلاح مقدار مصرف بذر)
- ۶- جذب ۱۰۰ درصدی تسهیلات قرض الحسنه و توسعه مکانیزاسیون در مناطق محروم دیم کشور
- ۷- نظارت جدی بر عملکرد شهرستان ها، دهستان ها و کارشناسان پهنه با سیستم نظارتی کارا
- ۸- اجرای برنامه تناوب زراعی ابلاغی و توسعه محصولات تناوبی علوفه، دانه های روغنی، حبوبات و ...
- ۹- ثبت وقایع و مستند سازی مراحل مختلف کاشت، داشت و برداشت

تقدیر و تشکر

- دفتر فائو در ایران و دفتر امور بین الملل برای تصویب پروژه مشترک و تخصیص ۳۰۰ هزار دلار اعتبار
- ستاد اجرایی فرمان حضرت امام(ره) آقایان نوروزی و بویزه دکتر سید هاشمی، همتی، حیدری و ...
- کشاورزان عزیز برای تامین امنیت غذایی تحت شرایط سخت دیمزارها و اقلیم
- همکاران عزیز ستاد ملی صندوق بیمه، معاونت تات، بانک ملی و معاونت امور زراعت
- همکاران زحمتکش سازمان های جهاد کشاورزی، شهرستان و دهستانها
- مقامات و معاونین وزارتخانه بویژه مقام عالی وزارت که در مدت کوتاه تشریف فرمایی شخصا در ۵ جلسه ستاد ملی شرکت و حمایت همه جانبه کرده اند
- مجریان و مدرسین محترم همایش

و این راه ادامه
دارد ....